ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3½ »
Եռամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 Ֆր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լօքալէն։
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի 115 զրուշի փուլն 100 զրուշի հաշուով
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։
ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"بوزانتيون"
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومدير مسئول
بوزانت كچيان
طبعه و اداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نومرولو
دائره مخصوصه‌ده‌در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddessi, No. 38.
CONSTANTINOPLE
ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 104 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1897 ՄԱՐՏ 6/18 — 14 ՇԷՎՎԱԼ 1314 · 6 ՄԱՐԹ 1313 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 104

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6/18 ՄԱՐՏ 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՔԱՀԱՆԱՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

«Այն սկզբունքին համեմատ թէ չարիքէն ալ բարիք կը ծնի երբեմն, վերջին ժամանակներու ազգային-վարչական անիշխանութիւնն ուրեք ուրեք գաւառներու մէջ քահանաներուն կարողութիւնն երեւան հանեց նոյն իսկ առաջնորդական գործը վարելու։»

Այսպէս կ'ըսէինք մեր Գշ. ի Խմբագրականին մէջ։

Ապացուցանենք։

Խարբերդի մէջ Տ. Արսէն Գիրճաեան, Երզնկայի մէջ Տ. Վարդան Զաքարեան, Թոքատի մէջ Տ. Յակոբ Տնաշէնեան, Մարաշի մէջ Տ. Յովհաննէս Վարժապետեան, Տիգրանակերտի մէջ Տ. Բարթողիմէոս Սարաֆեան և Մշոյ մէջ Տ. Յովհաննէս Աստուածատուրեան քահանաները կամ աւագ քահանաները, վերջին ժամանակներս, տնտեսական տագնապին շնորհիւ, բաւական գոհացուցիչ պաշտօնավարութիւն ունեցեր են, ինչպէս Պատրիարքարան եկած տեղեկագրերուն կամ առ մեզ ուղղուած թղթակցութիւններուն մէջ հաստատուած է։

Ուրիշ տեղեր ալ գործերը քահանաներուն յանձնուած են, ի չգոյէ առաջնորդի, և անոնց մասին ոչ թէ գոհունակութիւն այլ դժգոհութիւն յայտնուած է, ինչպէս Երզրումի, Մալաթիոյ, Գաւիրէի, Ամասիոյ, Չէմիշկէզէկի և Անթէպի առաջնորդական փոխանորդ-քահանաներուն նկատմամբ։ Բայց այս դժգոհութեան արտայայտութիւններէն կարելի չէ հետեւցնել թէ քահանաներն անկարող են ի հարկին նոյն իսկ առաջնորդական պաշտօն վարելու, ինչպէս վարդապետ կամ եպիսկոպոս առաջնորդներու դէմ եղած գանգատներէն չենք հետեւցներ թէ վարդապետները կամ եպիսկոպոսներն անկարող են առաջնորդութիւն ընելու։

Գոհացուցիչ կերպիւ պաշտօն վարող վերոյգրեալ քահանաներէն ոմանք մինչեւ անգամ աւելի գոհ ըրած են ժողովուրդը քան նախորդ տիրողսացոր, վիճակաւոր Առաջնորդները։ Թէեւ տնտեսական տագնապն իրենց վրայ նորանոր բեռներ դրած էր, բայց վարչային կարողութեան հետ միասին եկեղեցական խոհեմութիւն և զգայուն գործունէութիւն աւելի ցուցած են քան կարգ մը անտարբեր Առաջնորդներ կամ առաջնորդական տեղապահներ։ Մեք անցեալները Թոքատէն գրուած սրտաշարժ նամակ մը հրատարակեցինք Տնաշէնեան Տ. Յակոբ քահանային իրաւցնէ անաշէն գործունէութեան վրայ՝ իրեն դիմող աղքատներն ու կարօտեալները մխիթարելու մասին։ Ինչպէս յայտնի է, Մարաշի վերջին հրդեհին մէջ մի քանի եկեղեցի և դպրոց այրած ըլլալով, և դրամական նպաստեան պատճառաւ Թեմական Խորհուրդը պակսած, տեղւոյն բարեխնամ քահանան Տ. Յովհաննէս Վարժապետեան, թէեւ ինքն ալ նոյն տնտեսական տագնապէն վտանգուած, բայց կը հովուէ ժողովուրդն, իբրեւ բարեխիղճ հովիւ, և կ'աշխատի առաջնորդի բացակայութիւնն զգալի չընելու։ Մեր Երզնկայի Թղթակիցն անցեալ օր տեղւոյն Տ. Վարդան քահանային գովեստը կ'ընէր, ի չգոյէ լաւագոյնի։ Մշոյ առաջնորդական տեղապահ Տ. Վարդան վարդապետի բացակայութեան միջոցին, Տ. Յովհաննէս քհնյ. Աստուածատուրեան դէշ աղէկ կը կառավարէ գործերը բազմակարօտ ընդարձակ թեմի մը մէջ։ Հարկ չկայ այսքան հեռու տեղւանք երթալու, երբ կարգը կուգայ խօսելու Տ. Արսէն Գիրճաեան քահանային վրայ։ Խարբերդի առաջնորդական խնդիրները միշտ զբաղեցուցած են ազգային լրագիրները։ Բայց մեք ոչ միայն գանգատ մը չլսեցինք Տ. Արսէնի վրայ, այլ քանիցս գոհունակութեան գրեր ալ ստացանք, և Խարբերդէն դարձող Թեոդոսցի և Պոլսեցի ազգայիններ նոյն վկայութիւնը տուին մեզ այս բնիկ Պոլսեցի քահանային ճարտար գործունէութեան և հոգածութեան վրայ։ Տեղւոյն կառավարութեան քով Ազգն արժանապէս ներկայացուած է, և ժողովներն ու Խորհուրդները կանոնաւորապէս կը գործեն, իբրեւ ամէնէն բարեկարգ առաջնորդական պաշտօնավարութեան մը օրով։

Հետեւապէս, խնդիր է թէ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնն ո՛ և է ձեւով մը պէտք չէ՞ քաջալերէ և վարձատրէ այսպիսի պարզ համեստ քահանաներն ալ, որք եկեղեցին նեղ օրերուն մէջ ժողովուրդն անհովիւ չթողելու համար իրենց կարողութենէն և վարչական իրաւասութենէն աւելին կ'ընեն, ի գոհութիւն ամէն կողմերուն։ Վարդապետներուն եպիսկոպոսութիւն տալ կ'որոշուի ի խրախոյս և ի քաջալերութիւն իրենց դասակիցներուն։ Քահանաներո՞ւն ինչո՞ւ բան մը չըլլայ։ Մինչ կը գանգատինք քահանաներուն տգիտութենէն, ապիկարութենէն, ծուլութենէն, անհոգութենէն, չհասութենէն։ Հապա երբ կը տեսնենք շնորհքով քահանաներ որք նեղ պարագաներու մէջ իրենց վրայ դրուած արտաքոյ կարգի պատասխանատուութիւնը կ'արդարացնեն և նորդինաւոր գործունէութիւն մը կը ցուցնեն, ինչո՞ւ լռենք, ինչո՞ւ գանենք ալ չքաջալերենք։ Ամէն շնորհ, ամէն պարգեւ, ամէն մրցանակ միայն կուսակրօններո՞ւն վերապահուած է։ Այս քահանաներն ալ իրաւունք մը չունի՞ն յառաջացման։ Եւ միթէ Ս. Պատրիարք Հայրը կ'ուզէ՞ որ ժողովուրդին մէջ այնպիսի ծուռ գաղափար մը յառաջ գայ թէ միայն կուսակրօնութիւնը կ'օգտուի քաջալերէ, իսկ ամուսնացած եկեղեցականութիւնն ամէն յառաջդիմութենէ, ամէն մրցանակէ զուրկ թողլու «դատապարտուած կամ» գիտում մը կայ։ Ի՞նչ հարկ իրաւունք տալու «Հորոյ»ին։

Մեր համոզումն է թէ պէտք է քաջալերել քահանաներն՝ ի հարկին նոյն իսկ առաջնորդի պաշտօն վարելու։ Մի կողմէ, պէտք է ո՛չ միայն գրչով այլ և գործքով ցրենք ժողովուրդին նախապաշարումն որ ամէն բարիք վերէն, Սրբազանէն, Գերապատուէն միայն կը սպասէ։ Միւս կողմէ, պէտք է դրդենք քահանաներն աւելի ուսեալ, աւելի զարգացեալ, աւելի գործունեայ մարդիկ մ'ըլլալու, և քահանայական նեղ շրջանակէն դուրս ալ արդիւնք ցուցնելու։ Հարկաւ արդի կրօնական ժողովն ալ ունակ չէ քահանաները վհատեցնել։ Եթէ Վառնայի անկարգ քահանաները՝ չէ կարող կարգի բերել, գո՛նէ թող չվարանի իր անմիջական իրաւասութեան ներքեւ գոհացուցիչ կերպիւ աշխատող քահանաները քաջալերելու։

ՄԵԾ ՊԱՀՈՑ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ

Ա.

Կրօնական քարոզի կամ յորդորի ձեւով բան մը չէ խօսելիքս. չվախնաք խորագրէն։ Կրօնաւորաց կ'իյնայ այդ պաշտօնը։ Մենք պիտի խօսինք տարբեր տեսակէտով այն ազդեցութեան վրայ զոր ունին գաւառաց մէջ բոլոր պահքերն և Մեծ Պահքը մասնաւորապէս։

Ու նախ և առաջ կը փութանք ըսել թէ ամէնէն աւելի գիւղային քան քաղաքային տարրին վրայ է որ ազդեցութիւն ունին պահքերն, ի գլուխ որոց Մեծ Պահքն, որուն մերձաւորապէս մարտին, գարնան առաջին ամսոյն հետ զուգադիպութիւնն եղանակային մէկ ուրիշ այնպիսի ապաւորութիւն մ'ալ ունի գաւառացի ժողովրդեան մանաւանդ գեղացի դասակարգին վրայ, զոր մենք հոս ի Կ. Պոլիս չենք կրնար զգալ այնքան, ոչ իսկ երեւակայել. զի կը նկատուի թէ դուռն գարնան կամ կարապետ ամսոյն, հետեւապէս շատ սիրով կ'ողջունուի նաեւ բնախօսական զմահկէտով համարուելով իբր վերջ ձմռան, որոյ 4-5 ամիսներէ ի վեր միակերպ խստութիւնն, սարսռեցուցիչ ցուրտն ու սառնամանիքը, ճամբորդ գիւղացիներն անգործ ու պարապ՝ չորս պատի մէջ նստելու դատապարտած ըլլալով անհուն փափաք նեղչնչել կուտան վղձկեան մ'առաջ տաք օրեր, չորցած ճեմիններ, բացօթեայ կեանքի վայելքներ տեսնելու. կլիմայական խստութեան այն խեղճ զոհերուն որոց մանաւանդ երկրագործական աշխատութեանց համար այնքան անհրաժեշտ են։ Ուստի Մեծ Պահքին գալուստն ընդհանուր ուրախութիւն կը պատճառէ, չնայելով թէ պահեցողութեան ժամանակամիջոց մ'է որ կարգ մը արգելքներ կը պարունակէ։ Բայց գլխաւորապէս գիւղացի ժողովուրդն և քաղաքացւոց մէկ կարեւոր մասն, իսկ կանանց ամբողջութիւնն, այնքան խորապէս իւրացուցած է պահքին համակերպութիւնն, որ էր բարուց, ունակութեանց զգացմանց ու գաղափարաց հետ անխզելի, անբաժան կերպիւ միացած, ձուլուած է մէկ խօսքով։ Դեռ հազուագիւտ է թիւն այնպիսեաց՝ մանաւանդ գիւղերու մէջ, որ հիւանդութեան պարագային իսկ պահքը լուծել չուզելով մեռած են կամ թէ, արգանակի պէս բժշկական հրահանգով պատուիրուած սնունդներ, պարկապէս մեռնիլ յանձն առնելով քան բոլոր իրենց կենաց մէջ չըրած մէկ մեղքերնին, — պահք լուծել — մահուան անկողնոյն մէջ գործելու զիջանիլ։ Ասոր օրինակներ տեսանք նոյն իսկ 1892ի հնտախտին առթիւ ի Վան։ Կրնայինք անունները իսկ յիշել, բայց զանց կ'ընենք։ Իսկ գիւղերու մէջ անթիւ են անոնք։

Այլ պահքը կրօն-տոհմային կենաց ու գոյութեան միակ տարրին չափ զօրաւոր ազդեցութիւն ունի մանաւանդ կարգ մ'այնպիսի գաւառներու մէջ, ուր Հայ ժողովուրդն ուրիշ կերպով չի զանազանիր դրացի տարրեր ազգերէն ու ժողովուրդներէն, բայց եթէ մի միայն Հայ. Եկեղեցւոյ սահմանած պահքերը խստապէս ու առանց բացառութեան պահելովը։ Կամ միթէ, պիտի ըսէք, այդպիսի տեղեր որոց հայերուն Հայ ըլլալը միմիայն պահք պահելէն կախում ունենայ։ Այո՛, կան, թէ՛ ու ալ քիչ չեն։ Մայրենի լեզունին կորուսած շատեր կը գտնուէին Սղերդի շրջակայքը, Պոհտանի (Կորդուաց) մեծ լեռնագօտւոյն սարաշարքերուն ու հովիտները, Տիարպէքիրի ու Մուսուլի նահանգներուն այլ և այլ կողմերը, մինչեւ իսկ Պիթլիսի վիլայէթին ներքեւ Խոյթ գաւառին ու շրջակայից մէջ՝ որք մի միայն պահք պահելով Հայ մնացած էին, կամ գիտէին թէ Հայ էին։ Ադոնցմէ շատերն ոչ եկեղեցի ունէին, ոչ քահանայի երես կը տեսնէին, ոմանք ալ մին կամ միւս ունենալով հանդերձ՝ կրօնքէ ոչ ինչ չէին հասկնար զի Հայ լեզուն խոստ կորուսած էին. նոյնպէս էին եւ իրենց քահանաներն որոց բերնին մէջ եկեղեցական ընթերցմունքը Չինէրէն էր։ Ադոնք ամէնէն ուրիշ կերպիւ չէին ըմբռնած, չէին կրնար ըմբռնել հայութիւնն ու Հայ կրօնքը, Քրիստոնէութիւնն և Եկեղեցին, բայց եթէ պահելով պահքերն անվրէպ ու անսայթաք, որոց օրերն սքանչելի ճշգրտութեամբ կ'որոշէին առանց ցոյցի եւ այլ նշանագիրերու, զանի որ ունենային ալ չէին կրնար կարդալ կամ հասկնալ, այլ լոկ բնազդմամբ, ներքին հոգեբանական գիտակցութեան կամ անգիտակից ազգակցութեան կամ զօրութեամբ կը հասկնային ու կը ճանչնային տարւոյն բոլոր պահքերն անվրէպ և ճշգրիտ որոշողութեամբ։ Կային տեղեր ալ ուր Հայոց հետ սահմանակից կամ խառն բնակուած Ասորիներն ալ միեւնոյն կացութեան մէջ էին և պահեցողութեամբ էր որ Քրիստոնեայ ըլլալնին գիտէին։ Բայց Հայերն ասոնցմէ ալ կ'որոշուէին նորէն իրենց պահեցողութեան շնորհիւ, զի Ասորիներն ընդհանրապէս ցորեկները կը պահէին և իրիկունները կը լուծէին, մինչ Հայերը բովանդակ տարւոյն մէջ երկու Մթուխներէն ի զատ ուրիշ իրիկուններ չեն լուծեր։ Վերցուր պահքն այդ կարգի Հայոց մէջէն և անոնց սեւ գրատախտակի վրայէն Հայու կնիքը ջնջած կ'ըլլաս, ինչ որ հայկական կամ քրիստոնէական է անոնց վրայ։

Պահքին ձգած այսքան խորաթափանց ազդեցութեան շնորհիւն է անշուշտ որ բոլոր գիւղացիներ մէջ իսկ պահքը շնորհաւորել անհրաժեշտ և անխուսափելի պարտականութիւն է։ Ոչ միայն առաջին մէկ երկու օրերն, այլ նոյն իսկ մինչեւ վերջին շաբաթ երբ գիւղացի առաջին անգամ տեսնեն, ո՛ւր ալ պատահին, փողոցի մէջ, դաշտ, ճամբայ, եկեղեցի, շուկայ, եւլն. անպատճառ կը փութան զիրար շնորհաւորել ըսելով «Շնորհաւոր Մեծ Պահք». — «Աստուած Ս. Յարութեան արժանի ընէ»։ Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ շնորհաւորութեան մասին ալ Զատկի շնորհաւորութեան պէս են, մինչեւ Համբարձման շաբաթ դեռ իրարու Զատիկ կը շնորհաւորեն երբ առաջին անգամ զիրար տեսնեն Զատիկէն զկնի։ Բայց շնորհաւորութեան ամէն պարագաներուն կրնայ զանց առնուիլ, իսկ Մեծ Պահքինն ոչ երբեք։ Միւսներն աշխարհային, քաղաքավարական պահանջքներ կը նկատուին, Մեծ Պահքինը կրօնական, հոգեւոր, զոր զանց ընելը պահքին կարեւորութիւն չտալ կը համարուի, հետեւաբար մեղք է, որմէ ծածկապէս կը զգուշանան։

Մեծ Պահքբաւալուան մէջ կարեւոր դարագլուխ մ'ըլլալ է, ընդհանրապէս բոլոր նոր տղաներն որ առաջին անգամ վարժարանի պիտի յանձնուին, Մեծ Պահքին Դշ. օրը կը ղրկուին վարժարան, իբր ամէնայարմար ժամանակ ուսանողական սկզբնաւորութեան։

Ինչպէս Կաղանդին զօ Տեառնընդառաջին միրգ ու պտուղ կը բաշխուի տղոց, նոյնպէս սովորութիւն է ի Վան Մեծ Պահքի առաջին Բշ. ու Գշ. օրերը կաղին բաշխել տղաներու։ Նաեւ բացառիկ սովորութիւն մ'ալ կայ. հաւկիթ չինել, այլ՝ ինչպէս ցորենի հատեր ջրով եփել, զոր կ'ուտեն ճիշդ ինչպէս հոս խաշուած եգիպտացորեն։ Ինչպէս առոյնը Տեառնընդառաջին յատուկ է, հաւիկն ալ Մեծ Պահքին։ Ուրիշ ոչ մէկ օր չեն պատրաստուիր, ո՛չ մին և ոչ միւսը։

Վանայ մէջ Մեծ Պահոց առաջին շաբթուան ամէն օրերն ալ կանանց համար մէյ մէկ կիրակի կը համարուին մէյ մէկ պատճառաւ. և կը կոչուին՝ Բշ. օրը բուն իսկ Մեծ Պահքին կիրակի, Դշ. օրը Ս. Վահան?՝ կիրակի, Եշ.՝ կաթողած? կիրակի, ուրբաթ՝ կոյծակէ և շաբաթ՝ Թոպալոփ (Ս. Թէոդորոսի) կիրակի։ Միայն թէ ամէն տուներու երեցագոյն կիները միայն կիրակի կը պահեն ի գլխոց բոլորին։ Իսկ շաբաթ օրն բոլոր զաւակ ունեցող կիները պատրաստ են պահել, որպէս զի խլէնց եղբայրները չթլցուին (դալկանալ)։ Աւելորդ է ըսել թէ մկան համար կիրակի կը պահուի, որպէս զի մուկը շատ աւերներ չգործէ տան մէջ. կատուի համար՝ որ աղէկ մուկ բռնէ, կաղաղ համար՝ որ մարդ չխածնէ. կայծակի համար՝ որ անկէ ազատ մնան անեցիք։ Ո՛ և է հիւանդ, մանաւանդ տղայ, որ դալկանալու ախտ ունենայ, Թոպալոփին ուխտ կ'ընեն, զի այն կը համարին բժիշկ այդ ցաւին։ Անշուշտ Ս. Թէոդորոսն է Թոպալոփ ըսածնին, որուն այդպիսի հրաշագործութիւն մը կ'ընծայուի։ Ադոր համար ի յարգանս իրեն ամբողջ առաջին շաբաթն երբեք տղայի լոգանք չին ըներ, չեն լուանար որ մի գուցէ դալկացման ցաւին հանդիպի տղան։

Մեծ Պահքին առաջին և երկրորդ օրերը կարեւոր դերեր ունին նաեւ նոր փեսաներու համար, զի աներանց տուներէն յատուկ հրաւիրակներ կուգան և նոր փեսաներն իրենց տուները կը տանին, ուր կ'ընդունին զիրենք հրաւիրեալ ուրիշ հիւրեր ալ, որք հետեւելին տանելով զիրենք կը պատուեն իրենց տուները մեծ պատուասիրութիւններով։ Այդ արարողութիւնն առաջին տարին երեք անգամ տեղի կ'ունենայ, Մեծ Պահքին, Զատիկին և Ծնունդին։ Իսկ անկէ վերջը փեսաներն առանց հրաւիրակի ինքնիրենց կ'երթան իրենց աներանց տուներն ու կը դառնան ինքնին։

Սովորութիւն մ'ալ կայ որ Մեծ Պահքին միայն յատուկ է. ամէն տան սեղանը միշտ դրուած պատրաստ կը մնայ առաջին Բշ. և Գշ. օրերն առաւօտէ մինչ երեկոյ. վրայի բոլոր կերակուրներն ալ նոյնպէս պատրաստ, ամէն այցելու կարող է անմիջապէս սեղանի գլուխն անցնիլ և ուտել որչափ և ինչ որ ուզէ։

Բայց Մեծ Պահքի ամէնէն աւելի ուշագրաւ բանը տնտեսական-ընտանեկան պարագան է որ մեր յաջորդ յօդուածին նիւթ պիտի լինի և մասնաւոր ուսումնասիրութեան արժանի է։

Մ. ՆԱԹ.

ԻԶՄԻՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

Լրագրոյդ փետր. 17 թուոյն մէջ Իզմիրէն առնլով կը յայտնէք թէ տեղւոյս ազգ. վարժարանաց տեսուչը պարզապէս վռնտուած է իր պաշտօնէն։ Բայց ո՛չ թղթակիցն և ոչ խմբագրութիւնդ պատշաճ դատած կ'երեւի այս խնդիրը քիչ մը աւելի խորէն քննելու, թերեւս խոհեմութիւն համարելով կատարուած բանի մը վրայ հարեւանցի անցնիլն։

Դժբախտաբար այս խնդիրը բոլորովին տարբեր երեւոյթ ունի և բստ այնմ հարեւանցի նկատելի խնդիր մը չէ. այլ օրինաց յաւէ սրամտութեանց անմիջական հետեւութիւնն եղող աղէտ մը, որ՝ ինչպէս ցարդ, այսուհետեւ ալ մշտապէս իր աւերիչ ներգործութիւնը պիտի ազդէ մեր հասարակային գործոց վրայ եթէ միայն փոխանակ պատճառներն հետազօտելու, յերեւան բերելու և դարմանելու, լոկ նորա հետեւանաց և հասուցած բարոյական և նիւթական վնասուց վրայ խորհինք և սրտատուինք ինչպէս ցարդ ըրած ենք։

Երբ ընտանեաց տէր անձ մը նիւթական անհրաժեշտ միջոցներէ զուրկ, կը կոչուի լիազօրեալ պաշտօնի մը, թէեւ ինք նոյն պաշտօնին անհրաժեշտ եղող հանգամանքն և բարեխղճութիւնը չունենայ, կը կարծէ՞ք թէ այս անձն յանցաւոր է իր կարողութենէ վեր պաշտօնի մը կոչուելուն համար, կամ թէ պարտաւոր է հրաժարիլ իրեն շնորհուած պաշտօնէն՝ իր անբաւականութիւնն յայտարարելով։ Ես, այսպիսի առաքինական և անձնուրաց ընթացք մը չենք կարող սպասել այս ներկայ նիւթապաշտ ժամանակի մէջ, մանաւանդ ծանր հոգերու ներքեւ ճնշեալ անձէ մը։ Ենթադրելով որ ընտանեաց և բազմատեսակ ծախուց տէր կօշկակար մը կամ տառաձագործ մը հրաւիրեն դրամատան մը տեսչութիւնն ստանձնելու, ըսելով անոր, «հոգ մի ըներ, մեք պիտի աջակցինք քեզ, պիտի դիւրացնենք պաշտօնդ ամէն կերպիւ և քեզ թեւ ու թիկունք պիտի ըլլանք, դու միայն իւրաքանչիւր ամսագլուխն պիտի գանձես տասն թոշակ մը»։ Ի՞նչ կը կարծէք, այս կօշկակարը կամ տառաձագործը պարտաւո՞ր են մերժել իրենց առաջարկուած այս գոհացուցիչ պաշտօնը, կամ ընդունելնուն համար մեղապա՞րտ կը համարուին։ Մեք բոլորովին տարբեր կը խորհինք. և զայս պիտի պարզենք։

Այս հրաժարեալ տեսչին ուսումնական արժանեաց մասին մեք իսկ բացարձակապէս աննպաստ գաղափար մը ունենալով հանդերձ՝ կ'ըսենք սակայն թէ այս անձն ինքնին չէ և այս պաշտօնին չտիրացաւ, այլ զինք հրաւիրեցին։ Ո՞վ էր հրաւիրողն, — Ներկայ պաշտօնավարող Ուսումնական Խորհուրդն, որ կ'երեւի թէ խղճի և ուղղամտութեան տեղ կարեւորութիւն չընծայեր թէ իրեն յանձնուած դրամը ծախսելու և թէ բուն իսկ ազգ. մանկուոյն դաստիարակութեան նկատմամբ՝ խորհրդոյն անդամոց այլ և այլ նկատումներն, ազգականական աչառութիւնք, բարեկամական միջնորդով զգացմունք խեղդեցին սոյն խորհրդոյ մէջ մի անդամներն բարի զգացմունքները, միտումներն և նպատակները . . .։ Զատնք աւելի պարզել չենք կամիր, նախ՝ վասն զի կեղտոտ բաներ են. երկրորդ՝ վասն զի Իզմիրի հայ հասարակութիւնն արդէն իսկ քաջ ծանօթ է այս ամէն դարձուածոց մանրամասնութեանց։ Մեր յայտնել ուզածը սա՛ է թէ ո՛չ այնքան հրաժարեալ տեսուչն՝ որքան ներկայ Ուսումնական Խորհուրդն հաւաքաբար պատասխանատու է և մեղապարտ 17 ամսուան մէջ 800 մէճիտէ աւելի դրամ դրպանել տալով անձի մը՝ որ իրեն յանձնուած պաշտօնի տեսակէտով 800 փարայի արժէք չունի։

Զգուշանալով սակայն յայտնենք թէ փիրող օրինաց յաւէ սրամտութեանց անմիջական հետեւութիւն կը համարենք այս աղէտք, որ գրեթէ ընդհանուր է բոլոր մեր քաղաքաց համար, ուր հայք կը գտնուին կամ հոյական վարժարան և ուր Ուսումնական Խորհուրդք իրենց պաշտօնը կը վարեն Սահմանադրութեան իրենց նկատմամբ ցոյց տուած տրամադրութեանց համեմատ։ Այս տրամադրութիւնք շատ թոյլ և անորոշ են, և միանգամայն անսահման իշխանութիւն մը կը շնորհեն Ուսումնական Խորհրդոյ՝ դպրոցներու մասին իրենց արժան դատած ամէն ինչ գործադրելու։ Դժբախտաբար յաճախ իրենց արժան դատածներն ամէնէն ընտիրները չեն։ Երբ այսպիսի անսահման իշխանութիւն կը տրուի Խորհուրդի մը, տուն գործունէութեան ժամանակամիջոցի իր-

կու տարի է, որ պարտաւորութիւն մը չունի իր նախորդին հաստատածը պահելու, և ո՛չ ալ իրաւասութիւն մը իր յաջորդին սահմանելու որ իր սահմանածներն անխախտ պահէ, այլ կրնանք երեւակայել թէ ինչպիսի բաբելոնեան խառնակութեանց տեսարան կրնան ըլլալ մեր դպրոցներն երկու տարին անգամ մը իրարու յաջորդող և միմեանց ներհակ գաղափարներով և սկզբունքներով առաջնորդուած Ուսումն. Խորհրդոց միջոցաւ, երբ մանաւանդ այս խորհուրդք բացարձակ անպատասխանատու կը գտնուին իրենց ի հանդէպ բերած աւերմանց մասին։

Սահմանադրութեան վերաքննութիւնն այժմ կեդրոնական վարչութեան առեանն հանուած է։ Նպատակ ունինք ուրիշ տեսութեամբ մը այս անպատեհութեանց և վնասուց առաջքն առնելու միջոցներուն վրայ խօսիլ։

Իզմիր Պ. ՆՇԱՆ ՄԻՐՋԱ

ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐԸ. — Մօրիս Տօննէյ

Բարիզի առաջնակարգ դերասաններէ կազմեալ թատերախումբ մը, որուն մէջ կը փայլին Մարսէլ Ժոսէ, Գօգլէն Գատէր, Անթուանի և Տիմէնի անունները, մայրաքաղաքը ժամանեց և երեք իրիկուն, հանդիսատեսներու հոծ բազմութեան մը առջեւ իր առաջին ներկայացումը տուաւ Օտէոնի սրահին մէջ։ Թատերական քննադատի յաւակնութիւնը չունենալով, չեմ ուզեր երեք իրիկուան ներկայացումին յաջողութեան վրայ խօսիլ, ու միմիայն կ'ուզեմ համառօտակի պարզել հոս «Սիրահարներ»ուն նիւթն, որ թատերական արդի ոճին մէկ նմոյշն է և մեծ յաջողութեամբ ներկայացուեցաւ անցեալ տարի Ռընէսանս թատրոնն, ու ծանօթացունել հայ արուեստասէր հասարակութեան անոր երիտասարդ հեղինակը, Մօրիս Տօննէյ որ Ֆրանսայի թատերական այժմեան գրականութեան նորածագ փայլերէն մին է և որուն վերջին հեղինակութիւնը «Վշտահար»ը ջերմ ընդունելութիւն գտաւ ի Բարիզ։ «Սիրահարներ»ուն հեղինակը մինչեւ ցարդ գործածուած թատերական հնարքներն ու միջոցները կը մերժէ և կը դիմէ դէպ ի նորատեսակ կերպ մը որ շատ հաճոյ կը թուի Բարիզու հասարակութեան, թէպէտ և առանց շահեկան ըլլալու։ «Սիրահարները» մեծ հետաքրքրութիւն մը չեն շարժեր։ Սակայն և այնպէս խաղն արժէք ունի և իր հեղինակին նուրբ հանճարն ի մէջ կը բերէ։ Իմաստալից խօսքեր, ընտիր լեզու մը, անթերի դերասաններ, ճոխ հագուստներ, ահա «Սիրահարներ»ուն առաւելութիւններն. իսկ թատերական շահեկանութիւն բնա՛ւ։ Ռոմանթիք դպրոցը ջնջած էր ժամանակի ու տեղւոյ միութիւններն ու թատերական հեղինակք միմիայն գործողութեան միութիւնն յարգած էին։ Մօրիս Տօննէյ այն ալ նկատողութեան չառներ, որով յարատեւութենէ բոլորովին զուրկ խաղ մը կը ներկայացունէ մեզ։ «Սիրահարներ»ն իմաստազեղ խօսակցութեանց շարք մ'է յաւէտ, որոնց ամէն մին մէյմէկ անջատ նիւթ ու իրեն յատուկ հրապոյրն ունի, զոր դժբախտաբար երեք իրիկուան հանդիսատեսներէն շատերն ըմբռնելու, հասկնալու կարողութիւնը չունէին։

Գալով այն նուրբ թելին որ այս հանճարեղ խօսակցութիւններն իրարու կը կապէ, ահա հետեւեալն է։ Գլօտին Ռօզէ, երկու ամուսնածու ունի։ Առաջինը, տը Ռիւզէօ հարուստ ու ծեր կոմսն որ իր ամէն փափաքները կը կատարէ. և ապա Ժօրժ, զոր ինքը սրտանց կը սիրէ։ Ժօրժ գիշերը ժամերով կ'սպասէ Գլօտինի դրան առջեւ որ Ռիւզէօ դուրս ելնէ ու ինքը կարենայ մտնել։ Սակայն Գլօտին ու Ժօրժ վէճի մէջ են շարունակ։ Գլօտին նախանձոտ է, կ'արգիլէ իր սարփածուին աքասիներու ծառուղին մէջ ձիով պտըտիլ, որովհետեւ գեղեցիկ կիներու կրնայ հանդիպիլ հոն։ Ժօրժ կը բարկանայ, կ'ընդդիմանայ, կ'ուզէ թողուլ զանի, բայց կը հաշտուին, կը կենակցին նորէն ու ահա քիչ մը վերջը դարձեալ կռիւը կը ծագի և այս անգամ Ժօրժ վերջնականապէս կը մեկնի ճամբորդութեան։ Գլօտին կը կարծէ թէ պիտի մեռնի, եթէ Ժօրժ չվերադառնայ։ Ժօրժ չվերադառնար ու Գլօտին ալ չմեռնիր, այլ կ'ամուսնանայ ծեր կոմսին հետ։ Ժօրժ ալ միւս կողմէն կը կարգուի և երկու սիրահարներն հանդիպելով օր մը նորէն իրարու ընկերութեան մը մէջ, միմեանց ձեռք կը սեղմեն առանց որ և է յուզմունքի։

Ահա նիւթը։ Կը տեսնէք թէ մեծ հնարագիտութիւն մը չկայ մէջն և այսպիսի պարզ խաղ մը յաջողութիւն գտնելու համար պէտք է որ ընտիր ոճով գրուած, լեզուի նուրբ դարձուածքներով համեմուած ըլլայ։ Ինչպէս արդէն ըսի, երեք իրիկուան հանդիսատեսներուն մեծ մասն այս նրբութիւնները գնահատելու կարողութիւն չունենալով, շատ լաւ ընդունելութիւն մը չըրին «Սիրահարներ»ուն որ մեր հասարակութեան յարմար խաղ մը չէ։ Աւելի պիտի ունենամ, յուսամ, յաջողակային աւելի ընտիր խաղերու վրայ աւելի երկարօրէն խօսելու, ինչպէս Ժիւլ Լըմէթրի «Դժուար տարիք»ն և Սարտուի «Մարսէլ»ը զորս Ժօսէ խումբը պիտի ներկայացունէ մօտերս։

ԳՐԻԳՈՐ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

Բերա 4/16 մարտ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿԷՆ մարտ 12 թուականաւ հետեւեալ զեկոյցն հաղորդուած է հեռագրական գործակալութեանց.— Դիւանագիտական շրջանակաց մէջ անընդունելի և անհեթեթ կը համարին Յունաստանի այն առաջարկն որով կ'ուզէ որ Կրետէի մէջ գտնուող իր զօրքերն ու գործակցին խաղաղութեան վերահաստատման, որովհետեւ, կ'ըսեն, անոնց ներկայութիւնն ակնյայտ ապօրինութիւն մ'է. ասկից զատ այդ խումբերու ամենամեծ մասն այժմ լոկ ապստամբներէ կը բաղկանայ՝ հելլէն զինուորաց համազգեստով, զոր Վասոս գնդապետ բաշխած է. հետեւաբար անկարելի է զանոնք գործածել անկարգութիւնները զսպելու, որովհետեւ պիտի սրբութն կրակ ընել իրենցմէ եղողներու վրայ։

ՀՌՈՄԷՆ կը գրեն առ Բէլ Մէլ Կազէթ թէ նաւանօրէն բացայայտ վերջնագիր մը պիտի ղրկուի Յունաստանի։ Նոյն իսկ եթէ Անգլիա բաժնուի եւրոպական ներդաշնակութենէն, Իտալիա բնաւ չպիտի հեռանայ ներդաշնակութենէն։ Հռոմէն նոյնպէս կը գրեն առ Տէյլի Նիւզ թէ Տէրութեանց մեծ մասն ինչ որ ալ որոշէ, փոքրամասնութիւնը պիտի հաւանի, այսինքն եթէ Մեծ Տէրութեանց չորսը միաձայնութեամբ որոշում մը տան, մնացեալ երկուքը պիտի վաւերացնեն չորսին տուած որոշումն։ Արդէն հաստատուած իրողութիւն մը կ'երեւի թէ երեք կայսերք համաձայնած են վերջնագիր մը ղրկել Յունաստանի, և եթէ մերժողական պատասխան ստանան, հրամայել՝ Յունաստանի խաղաղական պաշարումն և Կրետէ գտնուող հելլէն զինուորաց բռնութեամբ դուրս հանել։

ԱՆԳԼԻՈՅ կառավարութիւնն որ Կապոյտ Տետրակի ձեւով հրատարակեց Թուրքիոյ և Յունաստանի պատասխաններն և այս վերջնոյս բերանացի յայտարարութիւնն, հետեւեալ տեղեկութիւնն հաղորդեց հեռագրական գործակալութեանց.— Արդի բանակցութիւններէն կը հետեւի թէ Տէրութեանց առջեւ ելնող միակ արգելքն է՝ հելլէն կանոնաւոր զօրաց ներկայութիւնն ի Կրետէ։ Այդ արգելք կրնայ վերցուիլ միայն խիստ պաշարումով մը այն պարագային մէջ երբ Յունաստան չանսայ տէրութեանց խօսքին։ Մէկ քանի տէրութիւնք պաշարման որոշում տուին։

—Յունաստանի ծովեզերքները պաշարելու առթիւ անգլ. լրագիրք կը յիշեն 1886ի դէպքն, որ տեղի ունեցաւ արդի դէպքին նմանող հետեւեալ պարագաներու մէջ.

1886 յունուար 7.— Յունաստան պատերազմի պատրաստուեցաւ, որովհետեւ Տէրութիւնք մերժեցին պուլկարական խնդրին առթիւ իր յաւակնութիւններն. յունուար 11.—Տէրութիւնք հաւաքական ծանուցագիր մ'ուղղեցին իրեն՝ ազդարարելով որ զինընկեց ըլլայ. յունուար 18.— Յունաստան մերժեց. 24.—Տէրութիւնք նորէն ծանուցագիր ուղղեցին յայտարարելով որ չպիտի արտօնեն զինք որ դրացի պետութեան մը վրայ յարձակի. փետր. 2.— Յունաստան նորէն մերժեց. ապրիլ 26.—միջազգային նաւատորմն երեւցաւ Պիրէոսի առջեւ եւ վերջնագիր մը յանձնեց՝ ազդարարելով Յունաստանի որ վեց օրուան մէջ զինընկեց ըլլայ. մայիս 7.—Օտար տէրութեանց դեսպանք մեկնեցան Աթէնքէն. մայիս 10.—Պաշարումն յայտարարուեցաւ և միայն Ֆրանսա չմասնակցեցաւ. մայիս 24.—Սահմանագլուխին վրայ գտնուած հելլէն զինուորք ետ կանչուեցան. յունիս 7.— Պաշարումը վերցաւ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ երեսփ. ժողովը գոհունակութեամբ ընդունեց նախարարապետին տուած ապահովութիւնները թէ Կրետական խնդրոյն առթիւ Տէրութիւնք համաձայնած են խաղաղ կարգադրութեան մը յանգելու։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ.— Զարին կողմէ Սեւ Լերան իշխանին նուիրուած թնդանօթակիրն առթիւ, Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ հետեւեալ տողերը կը գրէ.— «Պերլինի դաշնադրութեան 29րդ յօդուածին համաձայն, Սեւ Լեռ ո՛չ թնդանօթակիր կրնայ ունենալ և ո՛չ ալ պատերազմի դրօշ։ Անթիվարի, ինչպէս Սեւ Լերան միւս նաւահանգիստները, փակուած են ամէն ազգի մարտանաւերու և հետեւաբար վերոյիշեալ առս թնդանօթակրին։ Ասկից զատ Անթիվարիի և Սեւ Լերան ծովեզերաց հսկողութիւնը պիտի կատարէ Աւստրիա՝ թեթեւ եզերապահներու միջոցաւ. Աւստրիա պարտի միանգամայն իր հիւպատոսաց պաշտպանութիւնը շնորհել Սեւ Լերան առեւտրական նաւերուն։ Թնդանօթակիրի նուէրն՝ եթէ Սեւ Լերան կողմէ ընդունուի, պիտի եղծանէ Պերլինի դաշնագրութիւնն և ուղղակի հարուած մը պիտի ըլլայ Աւստրիոյ իրաւանց։ Բեդրուրկի մէջ պէտք էր որ զայս գիտնային և հետեւաբար կը կարծենք թէ նուէրը թնդանօթակիր մը չէ, այլ զբօսանաւ մը՝ իշխանին ու իր ընտանիքին գործածութեան յատուկ։

Ի ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ դիւանագիտական ճամբով տեղեկութիւն առած են Կ. Պոլսէ, Աթէնքէ և Հանիայէ թէ Աթէնքի հեռագիրք իրականութենէ բոլորովին տարբեր ձեւով մը կը ներկայացնեն Կրետէի կացութիւնն, ինչպէս նաև եւրոպական ներդաշնակութեան գիտաւորութիւնները։ Եւրոպական Տէրութիւնք այժմ կը զբաղին Կրետէի ապագայ բացառիկ կազմակերպութեան ընդհանուր գիծերը պատրաստելու։ Բեդրպուրկի մէջ նոյնպէս տեղեկութիւն առնուած է թէ Կրետէի քրիստոնեայք մեծ եռանդ մը ցոյց կուտան այն բացառիկ կազմակերպութեան համար զոր Տէրութիւնք կուզեն իրենց շնորհել։ (Լէ-Դան)

ԼՈՆՏՈՆԷՆ կը հեռագրեն մարտ 13 թուականաւ թէ Յունաստանի պատասխանին վրայ Տէրութեանց միջեւ կատարուած նոր բանակցութիւններն, որք հինգ օրէ ի վեր սկսած են, կարելի է աւարտած նկատել։ Համաձայնութիւնը մինչեւ վերջն անխախտ մնացած է, որովհետեւ Մեծ Տէրութիւնք միաձայնութեամբ կը բաղձան խաղաղութիւնը պահպանել։ Տէրութիւնք որոշած են իրենց բանելիք ընթացքն հանդէպ Յունաստանի, և այն միջոցները զորս ի գործ պիտի դնեն պարտաւորելու զՅունաստան որ համակերպի Եւրոպիոյ որոշմանց։

ՀԱՆԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Աթէնքի լրագրաց թղթակիցք հետեւեալ լուրերը բազմաթիւ մէջ դուրս հանուեր են.— Տէրութեանց ծանուցագրով Յունաստանի տրուած պայմանաժամին վերջնօրը ծովակալք՝ իրենց նախատեսութիւն մը՝ ճնշողական միջոցներու սկսելուն, յայտնած են իսկոյն Կրետէի և Աթէնքի միջեւ եղած հեռագրական հաղորդակցութիւնները։ Հանիայի հրամանատար Մ. Ամոբէթի միջոցաւ ծանուցեր են հելլէն հիւպատոս Մ. Պարաքլիսի որ իր թարգմանին հետ պէտք է քսանեչորս ժամու մէջ հեռանայ քաղաքէն։ Ծովակալք հրամայեր են նաեւ Աթէնքի լրագրաց թղթակիցներուն որ մեկնին։ Հրամանատար Ամոբէթի կարծելով որ Այֆիւս և Բէնիւս հելլէն նաւերը ճամբայ պիտի ելնեն, ըսեր է Մ. Պարաքլիսի թէ հելլէն հպատակաց տրամադրութեան չոգենաւ մը կը դնէ, բայց տեսնելով որ հելլէն նաւերը չեն շարժիր, հրամայեր է հելլէններու որ նոյն նաւերն երթան։ Հելլէն նաւերու սպայք վարաներ են ընդունելու թղթակիցներն, ի նկատի առնլով կռուի մը պատահականութիւնը։ Վերջապէս թղթակիցք մեկներ են, որովհետեւ իտալացի սպայ մը յայտարարեր է թէ իրենց կեանքը վտանգի մէջ է։

—Եւրոպական մարտանաւք գիշերները պտոյտներ կը կատարեն Կրետէի ծովեզերաց մօտ և ելեկտրական լոյս կը վառեն տեսնելու համար թէ ուեէ տառ կամ ռազմամթերք ցամաք կը հանուի՞։ Ցարդ այդ կարգի բան մը տեսնուած չէ։ Ծովակալք կը համոզեն կրետացի պետերն որ ընդունին Տէրութեանց առաջարկութիւնները։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Արքայական հրամանագիր մը վաւերացուց «Փոխադարձ օգնութեան ընկերութեան» կանոնագիրը։

—Մեծ Տէրութեանց Աթէնքի դեսպանք կիրակի երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցան, յետ որոյ Իտալիոյ և Գերմանիոյ դեսպաններն երկար հեռագիրներ ուղղեցին իրենց կառավարութիւններուն։

—Մ. Տէլեանիս անցեալ շաբաթ օր երկարօրէն աշխատեցաւ Եօրկիոս Թագաւորին հետ։ Նոյն օրն Մ. Տէլեանիս իր անուան տօնախմբութեան առթիւ բազմաթիւ այցելուներ ընդունեց։ Մ. Տէլեանիս շնորհաւորութեան գիր մը ուղղեց առ Մ. Քլէմանսօ։

—Հելլէն վառօդարանի ընկերութիւնն հինգ հազար փամփուշտ նախարարապետին տրամադրութեան տակ դրաւ։

—Աթէնքի Պրուտէրլիհ գերման ընկերութիւնն, հեռագիր մ'ուղղելով ի Պերլին, հերքեց այն լուր թէ Աթէնքի մէջ գերմանաց հետ չարաչար վարուած ըլլան։

—Հետեւակաց գունդ մը և եվզոններու վաշտ մը՝ ընդամէնն 5000 հոգի սահմանագլուխ գացին։ Արթայի զօրախումբերուն Բ. հրամանատար Մ. Մանոս թագաւորին ներկայացաւ և յետոյ իր պաշտօնատեղին գնաց։ Բրեյի և Անթիրիոյի ամրոցները՝ Կորնթոսի ծոցին վրայ՝ սպառազինուեցան մեծ տրամագծով թնդանօթներով։ Ծովուն մէջ թորփիլներ դրուեցան։ Ակրինիոյէ Արթա գացին հազարէ աւելի պահեստներ։ Երեք հազար ալ Եգիպտոսէն ժամանեցին։ Հետեւակաց գնդապետ Բիզօ Պազարիս Արթա գնաց։ Կիրակի իրիկուն հրետանի մը Աթէնքէն Արթա ղրկուեցաւ։ (Մօնիթէօռ)

—Սֆաքթէրիա, Ակէլօօս և Վասիլէոս Եօրկիօս մարտանաւերը Պիրէոսէն ճամբայ պիտի ելնեն ի մօտոյ։ Միխայլ փոխադրանաւն ուտեստ և ռազմամթերք տարաւ նաւատորմին։

—Աթէնքի ոստիկանից ընկերութիւնն որոշեց օրական չորս հարիւր գաղթական կերակրել։

—Մէկ քանի օրէ ի վեր Հէպրօս զրահաւորին և Յունաստանի ծովեզերաց զանազան կէտերուն միջեւ նշանացի հեռագրի փորձեր կը կատարուին։

—Քէֆալոնիայի մէջ հանգանակութիւն մը բացուեցաւ՝ ի նպաստ պահեստներու ընտանեաց։ Կենթադրուի թէ ամսական 17,000 դրախմիի գումար մը կարելի պիտի ըլլայ ապահովցընել։ Յունաստանի բազմարուեստեան վարժարանի աշակերտք մեծ վճռականութիւն մը կազմակերպեցին ի նպաստ գաղթականաց։

—Երեսփ. ժողովին առաջարկութեամբ որ բոլոր երեսփոխանք խմբովին ընդ առաջ երթան Իտալիոյ Երեսփ. ժողովոյ ծայրագոյն ձախակողմի պետ Մ. Քավալլոթիի, որ ի մօտոյ Աթէնք կսպասուի։

—Իտալիոյ Ումպերթօ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Եօրկիոս Թագաւոր շնորհաւորական հեռագիր մ'ուղղեց Ն. Վեհափառութեան։ Միեւնոյն ատեն Հռոմի հելլէն դեսպանն հրահանգ ստացաւ շնորհաւորութիւն մատուցանել Ումպերթօ Թագաւորին։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ ոչ թէ Րայխստագին, այլ ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ անձամբ պիտի պաշտպանէ նաւային նոր վարկի ծրագիրը։ Առաջին անգամ ըլլալով գերման վեհապետ մը անձամբ պիտի մտնէ խորհրդարանական կեանքի մէջ։ Մինչեւ հիմա ելմտական յանձնաժողովն երեք միլիոն մարք զեղչած է նաւային ծախուց համար ուզուած վարկերէն։

—Վիլհէլմ կայսր մերժեց ծովային նախարարին երկրորդ հրաժարականն, սպասելով Րայխստագին մէջ նաւային վարկին համար տեղի ունենալիք վիճաբանութեանց արդիւնքին։

ՃԱՊՈՆԻ երեսփ. ժողովն օրինագիծ մը քուէարկեց, որով ոսկեդրամը կ'ընդունուի Ճապոնի մէջ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ նորընտիր նախագահ Մր. Մաք Քինլի յայտագիր մ'ուղղելով խորհրդարանին, հրաւիրեց նախ և առաջ վիճաբանիլ մաքսային սակացոյցերու օրինագծին վրայ, որպէս զի ելմտացոյցի բացին առաջքն առնուի։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ իշխանն ու իշխանուհին ի մօտոյ Մ. Սթօիլովի հետ Պելկրատ պիտի երթան՝ ի փոխադարձ այցելութիւն Ալեքսանդր Թագաւորին։

ՀԱՆԵԱՅԷՆ անցեալ ուրբաթ կը հեռագրուի թէ ի ներկայութեան տեղւոյն ժողովրդեան խուռն բազմութեան Եչ. իրիկուն անգլ. Րոտնէ զրահաւորին մակոյկն՝ ըն Հանեա հանեցին ոսմ. կանոնաւոր զօրքն, որ զՍելինօ կը պաշտպանէր, և այժմ կը պառնայ Հանեա, Սելինոյի պահպանութեան պաշտօնն եւրոպեան նաւազներն ստանձնած ըլլալով։ Նիզամիէ զօրքերը ցամաք ելան իրենց զէնքերով և ամբողջ զինուորական կազմածքով։

ԳՆԴԱՊԵՏ Զերմայա և Պոր, Կրետէի լուծուած Ոստիկանութեան կազմակերպիչ պետերն, հրաման ստացան առայժմ Կրետէէ չմեկնելու, այլ անգլ. կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ հոն մնալու։ Կը կարծուի թէ կզզիին նոր կազմակերպութեան մէջ պաշտօն պիտի ունենան։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՇՂԹԱՆԵՐԸ պիտի ընդարձակուին Հանեայի չուրջն, այն շղթաներուն մէջ պատսպարելու համար Քրիստոնեայ դարձած գաղթականներն, որք [illegible] Պէյերուն ագարակներուն և բնակարաններուն մէջ պիտի բնակեցուին առժամապէս։

ՍՊԻՆԱԼՈՆԿԱՅԻ վիճակը վերջին կէտն է որոյ չուրջ կռիւ տեղի կ'ունենայ, ըստ վերջին լրոց։ Կռուին յարուցանողն է եղեր հազարապետ Քորաքաս, զոր իտալեան զրահաւորի մը ռումբերն արտաքսեր էին Հիերաբեդրայէ։

ՏԱՐՈՒԻՆԻ «Ծագումն Տեսակաց» հանրաւոր երկին ֆրանսերէնի թարգմանիչ Օր. Քլէմանս Ռուայէի պատուին անցեալ շաբթու ֆրանսացի գիտականք փառաւոր հացկերոյթ մը տուին ի Բարիզ։

ԱՆԳԼ. ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՐԴ մի քանի հանդէսներու տէր Սըր Ճօրճ Նիւընըս իր տիկնոջ հետ Բոտտոնա զբօսանաւով Միջերկրական եկած է՝ Յունական Արշիպեղագոսն և Ս. Երկիրն այցելու։ Իր նաւին մէջ հիւրընկալած է ակնաւոր մի քանի անգլիացիներ։

ՖՐԵՏԵՐԻՔ կայսրուհին իր մօր (Վիքթորիա Թագուհւոյն) հետ ի Ուինտսոր տեսնուելէ յետոյ, Պերլին գնաց իր որդւոյն՝ Վիլհէլմ Կայսեր քով։

ՏՈՔԹՈՐ
ՀՐԱՆՏ Պ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէնսիլվանիոյ համալսարանէն պատուակալ յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատելֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թիւ 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—4 (ըստ Ե.)

ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՀԱՆԵԱ, 17 մարտ.— Կրետէի պաշարումը տակաւին չհռչակուեցաւ։ Առ այժմ հելլէն նաւատորմն հեռացաւ, բաց ի երկու փոքր նաւերէ որք նոյնպէս մեկնելու պատրաստութիւն կը տեսնեն։

—Ռուսական մարտանաւն, որուն մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ, Սիսոյի Վէլիքին է։ Ռումբ մը թնդանօթին մէջ դրուած պահուն պայթեցաւ։ Աշտարակաւոր սայլն, որ 6000 քիլօ կը կշռէ, օդն ելաւ։ Ինն սպայ ու տասնեհինգ նաւազ մեռան և տասնեհինգ նաւազ ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Բոլոր մարտանաւերու բժիշկները կը դարմանեն վիրաւորները։ Ֆրանսական կառավարութիւնը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտերու ժողովին մէջ Լորտ Սալզպըրի յայտարարեց թէ ծովակալք հրաման ստացած են Կրետէն պաշարելու։ Լորտ Սալզպըրի համակարծիք է Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովին մէջ ՄՄ. Մէլինի ու Հանոթոյի յայտարարութեանց՝ ի մասին Տէրութեանց քաղաքականութեան։

ՓԱՐԻԶ.— Մերակոյտին մէջ Մ. Հանոթօ միեւնոյն յայտարարութիւններն ըրաւ և ծանոյց թէ Կրետէի բացառիկ կազմակերպութիւնն այսօր հրատարակուած է և թէ ընդհանուր կռուի առաջքը կրնայ առնուիլ միայն բոլոր Տէրութեանց անկեղծ աշխատակցութեամբն ի պահպանութիւն Թուրքիոյ ամբողջութեան։ Մերակոյտն 32ի դէմ 240 քուէով հաւանութիւն յայտնեց կառավարութեան յայտարարութիւններուն։

—Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովոյ վերջին քուէն ամբողջ քաղաքին մէջ վշտալից տպաւորութիւն մը գործեր է։ Հանրային կարծիքն, որ շատ գրգռուած է, ազդու ընդդիմութիւն կը պահանջէ։

—Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Երեսփ. ժողովը քուէարկեր է օրինագիծ մը՝ օտար տարրերէ բաղկացեալ Լէգէոնի մը հաստատութեան համար (որպէս կայ ի Ֆրանսա)։ Վեց հազար հելլէն զինուորք սահմանագլուխ գացեր են։

—Ֆրանսական գործօն նաւատորմն, որ Ճէզայիրի ծովեզերաց առջեւ պըտոյտ մը պիտի կատարէր, հրաման ստացաւ յետաձգել Թուլոնէ մեկնումը։

—Հանեայէն կը հեռագրեն թէ եւրոպական մարտանաւք կարգիլեն Աքրոթիրի գտնուող Գնդ. Վասսոսի հելլէն զօրաց պարէնաւորումը։

—Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպանն, որ Բարիզ կը գտնուէր, իր պաշտօնատեղին դարձաւ։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ քաղաքական լրագիրք հրաման ստացան Յունաստանի նպաստաւոր ո և է յօդուած չհրատարակել։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՊԵՇԹԱ, 17 մարտ (երեկոյ).— Պաշարումը Եչ. (այսօր) պիտի սկսի։

ՓԱՐԻԶ.— Յունաստանի ծովեզերաց պաշարումն ստուգուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ գումարուեցաւ Ելմտացոյցի յանձնաժողովը, մասնակցութեամբ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի և Միքրան էֆ. Սեթեանի։ Ստեփան փաշա բացակայ էր։ Զբաղեցաւ Պատրիարքարանի հաշիւները քննելու։ Կեդրոնական Սնտուկին ներկայ վիճակին վրայ կարծիքներն ու զրոյցները կը տարբերին։ Ոմանք կ'ըսեն թէ շատ նեղն է,—և իրօք ալ գլխաւոր հասոյթներն զգալապէս պակսած են։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ ա՛յնքան գոհացուցիչ է որ Թօշակներուն և Թօշակառուներուն ձեռք չպիտի դպցնեն։ Ճշմարիտն հարկաւ կ'իմանանք օր մը։

—Երէկ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ գումարուեցաւ Գաւառային գործերու Մասնաժողովը, մասնակցութեամբ Էլիաս էֆ. Զայեանի և Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի։ Զարեհ էֆ. Տիլլէր չէր եկած։

—Աղթամարայ միաբան Տ. Մամբրէ Վ. Աբրահամեան, որ հիմա Վան է, Պայազիտի առաջնորդական տեղապահ նշանակուեցաւ, և հրահանգ ղրկուեցաւ իրեն որ շուտով երթայ Պայազիտ և իր պաշտօնին գլուխն անցնի։ Այս մօտք գրուեցաւ նաեւ Աղթամարայ կաթողիկոսական փոխանորդ Տ. Արսէն Վ. Մարգարեանի, որ Վանայ մէջ առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնն եւս կը վարէ առժամապէս։

—Պրուսայի առաջնորդական տեղապահ Տ. Յովհաննէս Վ. Արշարունի գրած է Ս. Պատրիարք Հօր թէ Սէօլէօզի և Ենիճէի թեմերն հովուելու համար մէկ մէկ վարդապետի պէտք ունի։(Անպատեհ՞ է վարդապետ։ Քահանայ չըլլա՞ր։)

—Վանէն երէկ մեր ստացած թղթակցութենէն կը տեղեկանանք թէ Վարագայ վանքին համար, որ տնտեսական դէջ կացութեան մը մէջ էր, կարգադրութիւններ եղած են. Վարչութիւն մը կազմուած է վանքին ներքին մատակարարութեան համար, որ փոյթեռանդն գործի ձեռնարկած է, և վանահայր անուանուած է Տ. Ստեփան Վրդ. Աղզատեան՝ երբեմն վանահայր Կըտուց անապատի։ Սոյն Վարչութեան կ'անդամակցի Մալօեան էֆ., քարտուղարն Առաջնորդարանի։

—Էնկիւրիի առաջնորդական տեղապահ Տ. Եղիշէ Վ. Գալֆայեան, որ նախապէս ուզած էր Կ. Պոլիս գալ, արտօնութիւն ստացաւ Էնկիւրիէն մեկնելու։ —Կը լսենք թէ Նիքսարի մէջ ազգային տեղային գործերուն կարեւորութեան պատճառաւ, Տ. Հուրիկեան Վ. պահ մը եւս հոն պիտի թողուի։

—Մալկարայէն ի նպաստ կարօտելոց երկու հակ զգեստեղէն ղրկուեցաւ Պատրիարքարան։

—Ատանայէն Տիկին Ն. Ազոեան ղրկեց մեզ մէկ օսմ. ոսկի ի նպաստ Խասգիւղի Որբանոցին։

—Նոր Զելանտայէն ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի ղրկուած 208 ստերլինի 16 շիլինի և 7 բէնսի գումարն անգլիացիներէ հաւաքուած է ըստ մեծի մասին։ Այս նուէրին առթիւ Հիւանդանոցը շնորհապարտ է անգլիացի բարեսէր անձնաւորութեան մը, Մր. Ճէյմս Սատտի։ Տիկին Թագուհի Կ. Ցակոբեան, թղթակից անդամ Հիւանդանոցի Տիկնանց Խնամակալութեան, բնակեալ ի Գաւճիրէ, հոն հանգանակութիւն մը կատարելէ ետքը, դիմում բրած է իր մարդասէր բարեկամին, որ սիրայօժար ընդունելով այս առաջարկ, Նոր Զելանտայի եւրոպական գաղթականութեանց մէջ հանգանակութեան ձեռնարկած և այն գեղեցիկ արդիւնքն արտադրած է։ Այնպիսի բարեգործութեան մը միջնորդ ըլլալուն համար, Հիւանդանոցը շնորհապարտ է նաև իր Տիկնանց Խնամակալութեան բարեջան ատենա-

պետուհւոյն՝ Տիկին Մաննիկ Տավուտեանի։

—Դուրէժէն փետր. 12 թուով մեզ գրուած նամակ մը կը նկարագրէ Սալմաստի գաւառին մէջ գտնուող հայ գաղթականներուն խեղճ վիճակը, մերկ, անօթի, թափառաշրջիկ. կը ծանուցանէ թէ Դուրէժի Լիլավայ Թաղի Հայուհեաց Բարեգործական Ընկերութեան անդամուհիներէն երկուքը վերջերս գնացին Սալմաստ, տանելով չատ մը զգեստեղէն և դրամ զոր բաշխեցին այն խեղճերուն։ Բայց ձմեռը սաստկալի կերպիւ վերսկսած ըլլալով Ատրպատականի մէջ, Հայ գաղթականներն ամէն ժամանակէ աւելի թշուառ են հոն։

— Տ. Վահան և Տ. Զաւէն նորընծայ քահանայք՝ որք Պրուսայի վրայ ձեռնադրուած են՝ երէկ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացան և իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցին։ Ն. Սրբազնութիւն յորդորներ խօսեցաւ, ցուցուց իրենց պաշտօնին կատարման լաւագոյն կերպն և հրաւիրեց զանոնք օգտակար ըլլալու իրենց հօտին։ Նորընծայք այսօր Պրուսա կը մեկնին, ուր պիտի անցունեն իրենց քառասունքը։

—Քաղաք. Ժողովը վաղը ի նիստ պիտի գումարի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

—Վաղը Իզմիրեանց կտակի Ցանձնաժողովն ի նիստ պիտի գումարի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը՝ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Ուսումն. Խորհուրդն ալ վաղը նիստ ունի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

—Կը լսենք թէ նախընթաց երեկոյ Եօթ-Գուլէի Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ սխուր դէպք մը տեղի ունեցած է.—Փարեգին վարդապետ (°) Աժաէճեան որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւրաբար կը պատսպարուէր նոյն Հաստատութեան մէջ, վերստին արբեալ վիճակի մէջ աղմուկ կը հանէ, անարգական և հայհոյալից խօսքեր կ'արձակէ ու սպառնալիքներ կ'ընէ վերին պաշտօնէութեան դէմ, ով կը պարտաւորի, ի հանդարտութիւն յուղեալ պատսպարելոց, յիմարանոցի խցիկներէն միոյն մէջ փակել տալ զինք։ Առաջին անգամը չէ որ գանգատ կը լսուի այս եկեղեցականին (°.) գինովութեան և անկարգութեան դէմ։

—Իճատիէի Ներսէսեան և Երմոնեան վարժարանաց Հոգաբարձութիւնը կազմալուծեալ էր։ Գուզկունճուգի Թաղ. Խորհուրդն, որոյ իրաւասութեան ներքեւ են այն վարժարանք, նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմեց հետեւեալ ձեւով. Տեարք Նիքող Սեղբոսեան, ատենապետ, Լեւոն Շամտանճեան, ատենադպիր, Արթին Բաչիկեան, Պետրոս Մնոյեան և Զաքար Գույումճեան։

—Պատրգիւղ բնակեալ երկու բարեսէր քոյրեր Սկիւտար Սէլամսըզ իրենց սեփական երեք քարուկիր խանութները վերջնապէս նուիրեցին Սկիւտարի Ազգատախնամին, պայմանաւ որ ցկեանս իրենց վճարուի վարձքին փոխարէն գումար մը։ Ընկերութիւնն արտօնեալ է իբրև աէր ուզած ձեւին վերածելու յիշեալ խանութները։

—Մեզ կը հաղորդուի թէ Պատրիարքարանի Դիւանատան մէջ Լեւոն էֆ. Քիւրքճեանի պաշտօնն է քարտուղարութիւն և նամակաց յղման տեսչութիւն։

—Բերայի Ազգատախնամը շնորհակալութիւն կը յայտնէ այն անձանց, որոնք բարեհաճած են հետեւեալ նուիրատուութիւններն ընելու.

1. Տկն. Մաննիկ Տաւուտեան Բերայի Խնայողական Ճաշարանի մէկ ամբողջ չաբաթուան ճաշերու ծախքը։— 2. Կիւմիւշկերտան Գրիգոր էֆէնտի, 6 օսմ. ոսկի Պասըմ-Փաշայի ճաշարանին։— 3. Տկն. Նարկիլէճեան իր մօր Տկ. Հնազանդ Պալֆայեանի հոգւոյն ճաշի ծախք թէ Բերայի, և թէ Պասըմ-Փաշայի ճաշարանին։ — 4. Օր. Քրիստինէ Հինքեարպէէնտի մէկ ճաշ Բերայի ճաշարանին։— 5. Տ. Պօնէթթի 10 օսմ. ոսկի Դարմանատան համար։— 6. Տկն. Երմինէ Փարակէօզեան 15 օսմ. ոսկի Դարմանատան համար։— Վահան պէյ Էսայեան 5 օսմ. ոսկի Դարմանատան համար։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
ԶԱՐՈՒՀԻ ԽԱԶԻՐԵԱՆ — ՏԻ. ԴԱՒԹԵԱՆ

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

Առաջիկայ չաբաթ օրը, 8 մարտ, առաւօտեան ժամը 3ին, Արքեպ. Կարապետ Արքեպիսկոպոս Աշըգեան, Կաթողիկոսական-Պատրիարքական Փոխանորդ, հանդիսաւոր ձայնաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Ցիսուս Փրկիչ Մայր Եկեղեցին. և յետոյ Պաշտօն պիտի կատարուի ի Քրիստոս ննջեցեալ Տիկին ԱՆՆԱ ԱԶԱՐԵԱՆԻ հոգւոյն հանգստեանը համար։

Բարեպաշտուհի, ազգասէր և իմաստուն Բաւրչան Նազելի յիշատակը մեծարող բոլոր Պատուական ազգայինք և համօրէն բարեկամք Ազարեանց Տան՝ կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յիշեալ հանդիսին և ցաւակցութեան նորոգ ցոյց մ'ընծայել Ամենապատիւ Գիւբերճանիկ Հոգեւոր Տեառն և իւր Բարձրապատիւ Հարազատաց՝ իրենց ամենասիրելի Մօր յաշխարհէ հրաժարման սրտառուչ տարեդարձին առթիւ։

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ցիսուս Փրկիչ Ազգային Մայր Եկեղեցւոյ
Ղալաթիա, 3/15

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր խոստման համեմատ ահաւասիկ այս անգամ հինգերորդ ցուցակն ևս կը խաւրեմ այն հանգանակութեան, որ իմ միջոցաւ բացուած էր Կեսարիոյ մէջ, ի նպաստ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին և աղքատաց։

Վեցերորդ և վերջին ցուցակն պիտի խաւրեմ յառաջիկայ թղթատարով։

Ե. Ցուցակ

Ա. Ազգ. Հիւանդանոցին համար.— Տեարք Մարտիրոս Գալայճեան 25, ղրշ. Գրիգոր Տէվլէթեան 20, Պետրոս Մնտիկեան 20, Գրիգոր Առաքելեան 20, Եղիա Ռաբայէլեան 20, Գրիգոր Միւսէսեան 20, Կարապետ Գօճայեան 20, Մէլքոն Թօփալեան 20, Երուանդ Երկաթեան 20, Յակոբ Ավշարեան 20, Սարգիս Առաքելեան 15, Պօղոս Սօլախեան 10, Յարութիւն Քէլէշեան 10, Պետրոս Պախթիյարեան 10, Հաճի Փանոսեան 10, Յակոբճան Թէրզեան 8, Գաբրիէլ Տէվէճեան 6, Կարապետ Եազըճեան 6, Ս. Կարապետի վանուց աշխատաւոր միաբաններէն՝ Մշակապետ Գրիգոր 20, Խոհարարք Պաղտասար և Ստեփան 14, Գինեբարպան Յովհաննէս, Գրիգոր 7, Դունապան Տիգրան 4, Մշակ Մարկոս 5, Հացագործ Սարգիս 3, ստակի տարբերութիւն 2. Գումար 335 ղրշ։

Բ. Հացագին.— Տ. Մատթէոս Քէհյ. Տօնիկեան 20, Տիկին Խաթուն Տէվլէթեան 20, Տիկին Սեմայ Բաչախեան 20, Տիկին Մարիամ Իզնիմիտլեան 20, Երկու բարեպաշտուհի Տիկնայք 10, Կարապետ Չէրկէզեան 5, Դանիէլ Ջանպօլաթեան 5, Պաղտասար Գարայեան 5, Միքայէլ Գօճայեան 5, Ստեփան Առաքելեան 5, Կարապետ Սրմանեան 5, Յարութիւն Նալպանդեան 5, Մինհրան Նիյազեան 5, Տիկին Եղիսաբէթ Ճիվանեան 5, Տիկին Կիւլ գատըն Առաքելեան 5, Տիկին Թագուհի Սարգիսեան 5. Գումար 145 ղուրուշ։

Գ. Մալաթիոյ Մայր վարժարանին դասագիրք գնելու համար հաւաքուած գումարը.— Ս. Կարապետի վանուց միաբան և դասատուներէն՝ Տ. Տրդատ Վրդ. Պալեան 25, Տ. Մեսրովպ Վրդ. Խօրօզեան 25, Տ. Սարգիս Վրդ. Միքայէլեան 20, Յարութիւն Նշանեան 40, Դանիէլ Նշանեան 40, Յարութիւն Ստեփանեան 40, Ներսէս Ք. Տ. Ստեփանեան 20. Միսիւ Տանժէ 10, Վարժարանիս վեց ժառանգաւոր սանուկք 10. Գումար 230 ղուրուշ։

Ցիշեալ երեք մասերու համագումարն է 710 ղրշ. որ պիտի ընդունիք ներփակեալ փոխանակագրով։

Մնամ միշտ աղօթարար ազգիս լուսաւորութեան։
Առաջնորդ Հայոց Կեսարիոյ
ՏՐԴԱՏ ՎՐԴ. ՊԱԼԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Բ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ ստպյակոյտի Միրլիվա Մէհմէտ Վասըֆ փաշայի որ պաշտօնով Տարտանէլ կը գտնուի։ Գ. կարգի Օսմանիյէ՝ Պէրութի Նահանգին Մէքթուպճի Ֆասիհ պէյի։

—Լիաքաթի ոսկի չքադրամ մը տրուեցաւ Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Սեւ Լերան կ. Պոլսոյ գործակատար Մ. Պաքիչ՝ Վեհ. Սուլթանին մօտ երկրորդ կարգի արտասովոր դեսպան կարգուած ըլլալուն վերաբերեալ յանձնարարագիրը մատուցանելու համար, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ պաշտօնապէս ներկայանալու։

—Սեւ Լերան իշխանը «Տանիլօ» պատուանշանի Գ. աստիճանը տուաւ Երուսաղէմայ Յունաց Պատրիարքին Մոսկուայի փոխանորդ Տ. Արսէնիոսի։ Ռուս կառավարութիւնը «Ս. Աննա» պատուանշանի Գ. աստիճանը տուաւ նոյն եկեղեցականին և անոր հետեւորդ Տ. Աթանասիոսի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններու գործածութիւնը։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ.

—Հելլենական սահմանագլխոյն ընդհանուր հրամանատար Էտհէմ փաշա երէկ մէկ քանի սպաներով Ելասոնիայէն Տոմինիք գնաց և պտոյտ մը կատարելէ յետոյ իրիկուան վերադարձաւ։ Հելլենական սահմանագլխոյն զինուորական բժշկական մարմնոյն նախագահ Ֆերիտ Ահմէտ Հիլմի փաշա երէկ Ելասոնիա ժամանեց։

—Երէկ իրիկուն Սիրքէճիէն Ելասոնիա ղրկուեցան վրաններ և հինգ հազար օխա պաքսիմատ՝ Գ. զօրաբանակին համար։ Նոյնպէս երէկ Սելանիկ ղրկուեցան 250 հակ զինուորական հագուստ։

—Թնդանօթարանէն երէկ Թէրսանէ ղրկուեցան Նորտէնֆէլտի տասներկու թնդանօթ։ Մահմուտիյէ զրահաւորին մէջ քրուփ երկու խոշոր թնդանօթներ ալ պիտի դրուին։

—Զաֆրանպօլուի պահեստի վաշտն, որ 750 հոգիէ կը բաղկանայ, ինչպէս նաեւ 500 անասուն փամփուշտ և թնդանօթի հրանիւթեր՝ 300 գրաստի վրայ բեռցուած, երէկ Ելասոնիա ժամաներ են։ Հելլենական սահմանագլխոյն վրայ գտնուած զօրաբաժնին 4րդ կիսաբաժնին նորընտիր հրամանատար Միրլիվա Շիւքրի փաշա Քօզքէօյ գնաց, որ նոյն կիսաբաժնին կեդրոնն է։

—Թայֆ ու Սէօյիւտի չոգենաւերն երէկ Իզմիրէն պահեստի վաշտեր փոխադրեցին ի Թէքիրտաղ։

—Երէկ Սեւ ծովու նաւահանգիստներէն Գավագ ժամանեցին 151 նաւային պահեստի զինուոր, որք Թէրսանէ պիտի ղրկուին։

—Երէկ Մուտանիայէն երկու վաշտ զօրք Հելլենական սահմանագլուխը ղրկուեցան։

—Տրապիզոնի Զարչամպա ու Թրէմէ գաւառակներէն նաւային 200 պահեստի զինուորք Սամսոն ժամներ են։

—Օսմ. Պանքան հրահանգ տուաւ Սելանիկի իր ճիւղին Մալիյէի հաշւոյն մէկուկէս միլիոն ղրուշ յանձնել նահանգին կառավարական արկղին՝ Ելասոնիա գտնուած զօրքերու ծախուցը համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ մէջ կազմեալ յանձնաժողով մը, որ պաշտօն ունէր օգտակար միջոցներ որոշել ներքին բերքերու սպառումը ապահովցնելու, իր պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիր մը պատրաստեց որ պիտի մատուցուի Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ՆՈՒԷՐ.—Վեհ. Սուլթանը Սեւ Լերան իշխանին նուիրեց գեղակերտ ու թանկագին զարդանօթ մը որուն վրայ նկարուած է Նիքոլա իշխանին կենդանագիրը։ Զարդանօթը, զոր շինած են կայս. Պալատան արուեստագէտք, Մ. Պաքիչի միջոցաւ Չէթինէ ղրկուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆԷ եկած հեռագրէ մը առնլով Մօնիթէօր իր երէկի թուով կը ծանուցանէ թէ մինչեւ այս Գծ. անգլ. կառավարութիւնը չէր հաւանած նոյն իսկ Ցունաստանի նաւահանգիստներն ու կղզիները պաշարելու համար Մեծ Տէրութեանց կողմէ եղած առաջարկին։

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ, կըսէ Լ. Հէրըլտ, հոն բնակող օսմ. պահեստներ օսմ. հիւպատոսարանը դիմելով ուզեր են արձանագրուիլ՝ զինուորական ծառայութեան մէջ մտնելու։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ արտասովոր դեսպան Էմիր-Թուման-Ապուլ-խան Բեդրսպուրկէն ճամբայ ելած է Կ. Պոլիս գալու և Վեհ. Սուլթանին ծանուցանելու Մուզաֆֆէրէտտինի Շահին գահակալութիւնը։

—Պարսիկ դեսպանատան մէջ յառաջիկայ կիրակի 9 մարտ, Նեվրուզը Սուլթանի տօնին առթիւ, դեսպան Միրզա Մահմուտ խան շնորհաւորական այցելութիւններ պիտի ընդունի։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ ռուսական հիւպատոսարանին քարտուղար անուանեցաւ Եաշի հիւպատոսարանին քարտուղար Մ. Էվրէինով։

Մ. ԶՄԻՐՆՈՎ.— Ռուսական դեսպանատան Բ. քարտուղար Մ. Զմիրնով, որ Աթէնքի ռուսական դեսպանատան Ա. քարտուղար կարգուած էր, առջի օրն իր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՊՈՆԷՆ ԷՖԷՆՏԻ, ոստիկանութեան նախարարութեան խորհրդականն, երեք ամսուան արձակուրդ ստացած ըլլալով Բարիզ կուղեւորի։

ՊԱԼԹԻԿ ծովու ռուս նաւատորմի առաջին բաժնին հրամանատար Ծիլիր Ալեքսանդր Վիքթորով ծովակալն առջի օրն Օտեսայէն մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՖԱՆՏԻԱՅԻ մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ յարմար տեղեր որոշելու Սեթիայէն հոն ժամանելիք երկու հազար խալամաց համար։ Անցեալ չաբաթ օր Գանտիայի մէջ առաջին անգամ ըլլալով ալիւր բաշխուեցաւ աղքատաց։

ԼԵՏԻՐՆԷԻ կուսակալն, որ Մուրատլը գացած էր, անկից Ֆէրէճիք գնաց։

ԿՐԵՏԷԻ խալամ ժողովրդեան համար կատարուած հանգանակութեան գումարն հասաւ 230,345 ղրուշի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հաստատութեանց հանգանակութեան գումարն հասաւ 16,016,860 ղրուշի։

ՆՊԱՍՏ.—Օսմ. զինուորական հաստատութեանց ի նպաստ Պաշքիրէի մէջ բացուած հանգանակութեան գումարը ցարդ 14,000 անգլ. ոսկւոյ հասեր է։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ հրէական գպրոցի մը կառուցման համար, Տիկին Հիրշ 50,000 ֆրանք նուիրեր է։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ Կայս. Պանքային ընդհ. Տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ Լոնտոնէն Բարիզ հասեր է։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Ռուսական դեսպանատան խորհրդական Մ. Եատովսքի երկու ամիս երկարաձգած արձակուրդով մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ Սեվաստապոլ, ուրկից Բեդրսպուրկ պիտի երթայ։

ԾԱՂԿԱԽՏ.— Հանեայի մէջ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեցան ծաղկախտին ճարակումն արգիլելու։

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով նահանգները ծանոյց հսկողութիւն կատարել, որպէս զի անտառաց մէջ հրդեհ չպատահի և պատճառ եղողներն ալ ձերբակալուելով պատժուին յօրինակ այլոց։

ԱՐԿԱԾ.— Երէկ, Պասըմ Փաշայի գիշերապահներէն 95 տարեկան Խալիլ [illegible] սիկառը վառած միջոցին մորուքը բռնկելով երեսն այրեցաւ. ծերունին արձակած աղաղակներէն դրացիները իմանալով հոն փութացին և հիւանդանոց ղրկեցին զայն, ուր քիչ յետոյ մեռաւ։

ՔՐԵՏԻ ԼԻՈՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
Հաշուեկշիռ ի 31 Ցունուար 1897

ԳՈՅՔ

Գոյք	Ֆր.
Պատրաստ դրամ անտուկին և պանքաներուն մէջ	102,071,084.56
Առեւտր. Թուղթեր	583,147,867.70
Ռըբրոտ	136,015,266.51
Ընթացիկ հաշիւք	327,156,751.14
Երաշխաւորութեամբ փոխատուութիւնք	123,398,360.85
Բաժնեթուղթ, մուրհակ, պարտաթուղթ և պետական արժեթուղթ	14,184,140.42
Անշարժ կալուած	30,000,000 »
Զանազան հաշիւներ	4,245,410.93
	1,320,218,882.11

ՊԱՐՏՔ

Պարտք	Ֆր.
Աւանդ դրամ և ի տես մուրհակ	394,011,909.80
Ընթացիկ հաշիւք	464,344,884.05
Ընդունուած փոխանակագիրք	119,392,839.93
Պայմանաժամով մուրհակ	73,793,757.45
Զանազան հաշիւներ	28,675,490.88
Պահեստք	40,000,000 »
Դրամագլուխ	200,000,000 »
	1,320,218,882.11

Հաշուեմատեաններուն յար և նման է.
Ներգ. Վարչ. Խորհրդոյ — Ընդհ. Տնօրէն
ՀԱՆՐԻ ԺԵՐՄԷՆ — Ա. ՄԱԶԸՐՈՒ.

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

Սակարանի իրիկուան գործողութիւնք ալ բաւական լաւ էին. առաւօտուն Քոնսոլիտը 19 ղրշ. 36 փարա բացուելով բարձրացաւ 19·39ի յետոյ ինկաւ 19 ղրշ. 16 փարաի. իրիկուն ալ 19 ղրշ. 29 փարա գոցուեցաւ. Երկաթուղին 92էն 89 Ֆր. ինկաւ. յետոյ 90.25 Ֆր.ի գոցուեցաւ։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Երէկ գիշեր Բարիզէն Բերա հասած հեռագիրներէն տեղեկացուելով որ Բարիզի Սակարանին մէջ Քոնսոլիտը 18·25էն 17.85ի, Երկաթուղին 92էն 89 ֆրանք, Պանք Օթթոմանը 514.50 էն 509 ֆրանք, Ռէժին 293 էն 288 Ֆր. գոցուած են, այս առաւօտ ալ Ղալաթիոյ Սակարանի մէջ Քոնսոլիտը 19 ղրշ. 16 փր. Երկաթուղին ալ 89 Ֆր. բացուեցան։

Սակարանի նորակազմ ժողովի անդամներէն դրամատէր Մ. Զխի՝ երէկ իր հրաժարականը ղրկեց գոմիսէր Օսման Նուրի պէյի։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ
6 ՄԱՐՏ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		19	29
Ամէնէն բարձր գին	»	19	39
Ամենէն վար գին	»	19	16
Օսմանիյէ	»	70	—
Ռումէլիի երկաթ. ֆր. գոց.		90	25
Ամենէն բարձր գին		92	—
Ամենէն վար գին		89	—
Ռէժի	»	12	30
Քռէտի ժէնէրալ օթթօմ.	»	6	30
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	3	90
Թրամուէյ բաժնեթ. ղրշ.		7	10
» ժուիսանս »		2	20
Սիրկաթէ) Ա.	»	1	15
) Բ.	»	1	10
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		3	—
Ճէն. Թօպաքօ Քորբ. չիլին		07.	—
Ճէն. Էնթէրբրայզ	»	09.	—
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		490	—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	342	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	458	—
Թրանուվայ	»	26	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան Օ. Ո.				4	70
» ութ	»	»	»	10	—
Ռումէլի երկ. մէկ	»	»	»	—	—
» » ութ	»	»	»	—	—

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո. ք. կ.	19	16
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.	89	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.		110	—
Փարիզ 3 »	ֆր.	22	85
Ֆիօրին մանտս	»	10	80

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	16
Ռուպլի Թղթադրամ Օ. Ո.		8	59
Քըրըմից		51	10
Մէթալիք		97	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ
ՓԱՐԻԶ, 17 ՄԱՐՏ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	ֆր.	102	17
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	»	18	25
) գոց.	»	17	85
» » » Բ.	»	30	40
» » » Գ.	»	18	35
Օսմանիյէ	»	330	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	89	50
Օսմ. Բռիօրիթէ	»	415	—
Մաքսատուն	»	432	—
Օսմ. Ռէժի	»	288	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	515	—
Քռէտի Լիօնէ	»	765	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367	—
Իտալական Ռանթ	»	88	90
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
Դրամագեղչ	»	2	—
Թրանսվալ լանկ	»	25	50

ՊԵՐԼԻՆ, 17 ՄԱՐՏ

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	—	—
» փոխառութիւն 1888	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	93	50
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	315

ՎԻԵՆՆԱ, 17 ՄԱՐՏ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ ֆիօր.		120	20
Ռումէլիի երկաթուղի	»	45	—
Օսմ. Ռէժի	»	136	—

ԼՈՆՏՈՆ, 17 ՄԱՐՏ

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	111	96
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	66	—
» » » Բ.	»	30	25
» » » Գ.	»	18	—
» » » Դ.) բաց.	»	17	82
) գոց.	»	17	75
Փոխառութիւն Դասապա	»	76	—
» Օսմ. 3 ½ %	»	94	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	10	25
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	105	75
Հելլենական 5 %	»	22	—
Մօնօբօլ հելլենական 4 %	»	22	—
Ռանթ » 4 %	»	20	—
Ռուսական 3½ % 1891	»	103	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	91	—
» նոր » 6 % 1892	»	89	50
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	315
Դրամագեղչ	»	3	—

ՏՈՔԹՈՐ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորաձեւ գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի յարմարութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ուղիղ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորաձեւ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Ջըպուգճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խրիսովէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

Մ. ՀԻՍԱՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ՑԱՄԻՆ 1854

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԲԱԶՄԱՏԵՍԱԿ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Մահմուտ-Փաշայի վարի կողմը Քամանոխանի էտին, Թիւ 109, և Մաճարճըլար ի Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց պօղաճաշըէյ էէյ, Թիւ 89

Ինչպէս յայտնի է յարգոյ հասարակութեան, վերոյիշեալ վաճառատունս նիւթոց բաղում տարիներէ ի վեր խիստ աժան գիներով կը վաճառէ հարսանեաց համար կարի վայելուչ չքեղ եւ ճոխ տեսակներով, արտաքոյ կարգի զարգարուած մոմեր, ծանր արծաթեղէններ, սաժանիլայթ ափսէներ, քօղեր, ամէն տեսակ ձեռնոցներ եւ այլ հարսանեկան նիւթեր։ Մեզ իբրեւ մասնագիտութիւն ընտրած ենք հարսանեաց մոմերու վաճառումն, որ ցարդ չատ բարձրաստիճան անձնաւորութեանց գոհունակութեանցն արժանացած է։ Ուստի կը խնդրենք մեր բազմաթիւ յարգոյ յաճախորդներէն որ բարեհաճին բուն իսկ վերոյիշեալ մեր վաճառատունը դիմել որ արդէն իր մասնագիտութեանը մէջ հմտացածն է։ Պէտք չէ շփոթել համանուն ուրիշ վաճառատուններու կողմէ եղած յայտարարութիւններէն։ Կը ծանուցանենք Պատուարժան հասարակութեան թէ՝ բուն իսկ Մկրտիչ Հիւսէյինճեան եւ ընկերութեան վաճառատունն երբեք ուրիշ տեղ փոխադրուած չէ։

Կը վաճառէ նաեւ երախայներու Մկրտութեան համար ամէն տեսակ հագուստներ, թալմաներ, գլխարկներ եւ այլն, կանանց եւ գլխաւորաբար օրիորդաց օժիտի համար ճերմակեղէններ, պաստըրմներ մուսուլինի վրայ ամէն լայնքով, անթարտէօններ, բազմատեսակ գլխարկի ծանր ծաղիկներ, փետուրներ, ամէն եղանակի համար կանանց եւ օրիորդաց գլխարկներ, գամթօւ եւ թէ (խարբէ) պատրաստ կը գտնուին եւ թէ յանձնարարութեան վրայ կը չինուին ու կէս ժամու մէջ կը յանձնուին։ Նոյնպէս լէմօնի պուքէթներ, մեղրօ կարնիւթիւրներ, սէնթիւրներ, վերջին նորաձեւ քօրսէներ, ժեռսէներ, բազմատեսակ սանթէլայ, քօրտէլաներ, զանազան տեսակ թիւլեր, հոտաւէտ նիւթեր, գաւէրներ, կոճէ անկլէններ, զըլխու զանազան տեսակ ֆիչիւներ, գըլխարկի փետուրներ, էկրէթներ, փեռաւորախառն կարնիթիւրներ, պալանս եւ մետաքսեայ թաշկինակներ, հովահարներ, գլխու ֆանիլայի նամօրեր, սիւչ եւ պալայէօզներ։ Վարժարաններու աչակերտուհեաց համար ամէն տեսակ ձեռագործի վերաբերեալ, տերեւներ, հունտեր, թուղթեր, զանազան տեսակ թաղարներ։ Սալօններու համար մանաւոր զարդարուած ծանր թաղարներ ծաղիկներով եւ թաւիչէ ֆանթէզի սփռոցներով կազմուած։ Նոյնպէս յուղարկաւորութեանց համար արուեստներ՝ բնական ու չինծու ծաղիկներէ չինուած։ Նաեւ կը ծանուցանենք թէ բաւական տարիներէ ի վեր Եւրոպայի մէջ մեզի յատուկ գործարան մ'ունինք, ուրկից ապրանքներն ուղղակի բերել կուտանք, որով աժանութեան համար մեզի հետ մրցում ընել անկարելի կըլլայ։ 25—18

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵՆԱՑ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովադրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՃԻՒՐՄՈՒԶ — Ղալաթիա, Բօրսաֆի վրայ (Հին Մոստոֆան թաղը) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ԲԷՔՔԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԹ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15 - ՓԻՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ			ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000	Պահեստ	»	104,500,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000	Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000	Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օտ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ Կ. Պոլիս, Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի-խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 ՖՐ.

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Գարաքէօյ Եամագըլըն մօտ Հալեպեան խան

ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլիս Սուլթան Համամ Հաճօբուլօ խան

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ Պանքայի ամէն գործողութիւնները. արժէթուղթի վրայ փոխատուութիւն. հաշուընթացներ կը բանայ՝ արժեթուղթեր գրաւ առնելով. փոխանակագիր կը հանէ Ֆրանսայի ու օտար երկրաց զանազան հրապարակներու վրայ։ Վարկի թուղթեր կուտայ. Սակարանի յանձնարարութիւնները կը կատարէ՝ վճարումներ կ'ընդունի, և պայմանաժամաւոր աւանդներ կուտայ որոշեալ պայմաններով։

ՊՈԼՍՈՅ ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործեր. ապրանքի փոխարէն փոխատուութիւններ կ'ընէ. ապրանքներ կ'ընդունի իբրեւ անպարտ աւանդ՝ մինչեւ ղեկավարման վարձքն ստանալով և կամ. Պոլսոյ և օտար երկիրներու մէջ վաճառելու յանձնառութեամբ։

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հարբուխի, լուսնի կարճառօտն, ընդարձակ թոքի ցաւերու դէմ, ևն.

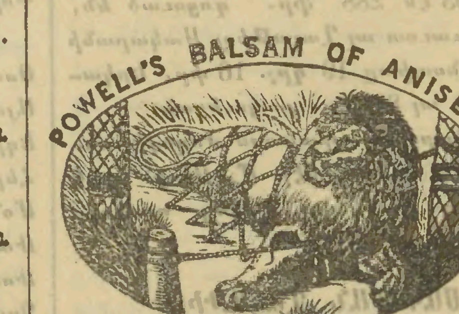

Այս թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս ազատելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, զգուշութիւնն, ևն։ Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով և արտաքսումը դիւրացնելով։ Կոկորդի անհանգիստ խանձումները զսպելու զօրեղ և հանգիստ կորցնելով անձինք կը հանգստանան և մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու։ Այս անմնման դեղը հրաշքներ կը գործէ ընդարձակութեան, հինցած հազի, ինֆլուէնցայի և ուրիշ պարագաներու մէջ։

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս, Թուրքիոյ Հայդր էֆ., բնակեալ Տօփ-Գափուէ, թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր ընդարձակ ներքին թոքիս մէջ տառապելով համբուտներ բժիշկներուն դիմեցի և շատ տեսակ վարձքերէ բայց օգուտ չտեսայ։ հիւանդութիւնս օրէ օր սաստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահականոցին քով, թիւ 95-97, Պ. Եաս. Բարոնեանի անգլ. վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի և 3 ամսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Եւ գոյս հրատարակելը մարդասիրական պարտք կը համարիմ։ Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Ստորգր. ԷՍԱՏ ՀԱՅԴՐ

Ընդհ. Մթերանոց Էսմոնտ Բարոնեանի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վոյվոտա փողոց թ. 95-97։ Կը գտնուի նաև բոլոր դեղարաններն և դեղավաճառաց քով։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՑԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօհաֆճի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արտասահմանէ և Եւրոպայէն բերուած ամէն տեսակ ապրանքներ

ՊՌՕՏԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար նոր տեսակներ, Վօլաններ Երեխներու համար։— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, Քեօբիւր, Շանթիյէի, Պըրթօն, Իտալական ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Քթանէ և Բուրդէ։— ՔԱՍՄԱՆԹԸՐԻ.— Պունճուքով և առանց Պունճուքի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, կառնիթիւռ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր ևայլն։ ԳՈՐՏԷԼԱ.— Կրօն, Մուարէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԷՊ ԵՒ ԿԱԶ.— Դէքէ ալը Շին, Գռէպ Անկլէ, Գռէբլիս, Կազ, Կաընաւին, պուբէժ բուրդ և մետաքս, Թառլաթան, Մուսլին ևայլն։— ՑԱՆՑԷՕՑ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքեօլ Ֆիչիւ, Շարփ Պուռնուզ, Գիլարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայով կարելէ և շատ չինուած Ճիպինցուներ։— ՁԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Թելէ։— ՕՌՈՒՍԷ.— Դաղղիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բըլուզ ևայլն։— ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԲՕՂԷՐ.— Կընունքի համար տղու հագուստ և այլն։— ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիչիւ ևայլն։— Շալեր.— Շալ Գաշմիր Կընունքի համար, ծաղկով նաև Ֆինօ Շալ էջօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն։ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառմունք։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր վեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխանները ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

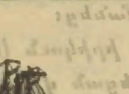

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Անվէրսի միջև բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ասմէնիան	10500	Էմիլիըն	3500
Քէստրիան	10500	Բըրթիըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Սէճերիըն	2500
Ֆիլատէլֆիան	9000	Սարտինիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծոթեկան	8000	Անատոլիական	2500
Պոստոնիան	8000	Ալճէրիան	2500
Ֆիրենինիան	8000	Լէսպիան	2000
Խալէրնիան	3700	Մէնցօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանագիրը շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

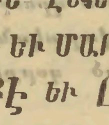

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջև կանոնաւորապէս բանող

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորի և ապրանք փոխադրութեան նաւուղիներու, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց թ. 1

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ՈՅԺ–ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՐԴ. ԼԱԼՈՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կանխաբեկապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւնները, անզգամութեան, քնատութիւն, զառանցանք, ամնամիտ կարողութեան վազանոս կորուստ, և ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործառնական խանգարումներ կը բուժէ գժուարամարսութիւն, ջղային և սրտի, չնարդի ևն. ևն. երկրորդական հիւանդութիւններ, արեան չրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն և տկարութիւն կը կասեցնէ ոյժերու կորուստն որ յառաջ եկած է ու և է պատճառէ։ Ջղային տկարութեանց առաջ հնանալէ մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական և մնայուն է։ Մեկդմտութեան կանխեալ հրաշալի արդիւնք մը։ ՏՐԴ. ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային գոյացութիւն կը ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորը, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ մարդուս գործունեութեան մէջ, մտքին և մարմնին տալով առաջ առողջութիւն, այնպէս որ կծիկին է սխրագործութիւնները կատարել վստահութեամբ և զօրութեամբ։ Ախորժակ է, կը պահէ կը կազդուրէ արիւն և նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան և մկանաց։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, մասնաւոր կարողութեանց յաւելմամբ և բարօրութեան զգացմամբ որ վարժութիւնն հիւանդը չառանց կը կորսնցնէր։ Մարմնաւորութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղեք կանոնաւորապէս կը գործեն։ Դէմքը կը սկսի լեցուիլ, գոյնը կը գունաւորուի, աչքը շողուն, մորթը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մազերն ոյժ կը ստանան։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տրդ. Լալորի Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանեան կառավարութեան դրոշմը կը կրեն զա բառերով **Dr. Lalor's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած։ Այս դեղին յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վատագեղ և վնասակար կեղծիք։ Մեծ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՆՏ ԲԱՐՈՆԵԱՆ, Անգլ. Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պահականոցին քով, Կալաթա–Շիշլիի թրամվէյներու կայարանը, թիւ 95 և 97։

ՌԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔ

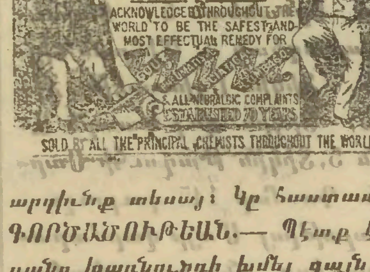

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւն և բոլոր ջղային ցաւերը։ Աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի ամոքում առաջ բերելու։ Մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյլ կը գրէ. «Բիչ մը անեն Րէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔը տուի հիւանդներուս և կը փութամ ըսել որ մինչ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասի չատ ազդեցիկ դեղ է։» ՀՐԱՀԱՆԳ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ուտոց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետզհետէ զիչեր 60ի բարձրանալ և այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ և փոքր քանակութեամբ ու չիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին ԷՏՄՈՆՏ ԲԱՐՈՆԵԱՆի անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 և 97, Եէնի Քէօյ Գալըրրմ, Վոյվոտա, Կալաթա–Շիշլիի թրամվէյներու կայարանը։ Պահականոցին քով։ ԾԱՆՕԹ.— Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաև ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։

(101)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

Մետաքսի խշրտուք մը, յատակ ոտնաձայն մը, զգուշութեամբ բացուած և անմիջապէս գոցուած դրան մը ճռնչիւնը լսուեցան, և Էլէն սակաւ ինչ տժգոյն, Թողիա լուրջ և ուշադիր, խուլոյն դէմ առ դէմ գտնուեցան։ Թողիա աթոռ մը մատոյց անոր. Էլէն չուզեց նստիլ, և յանկայս, անվեհեր ձայնով մ'ըսաւ.

—Իմացայ թէ ամուսինս ձեր տունն էր, պարոն... կը հաճի՞ք իմացնել իրեն թէ ես հոս եմ։

Թողիա զարմանք յայտնեց, և առանց տեղէն շարժելու, շատ քաղցրութեամբ, վասն զի զգացողի կինն անհամբերէր կը վախնար, ըսաւ.

—Ձեր ամուսի՞նը, Տիկին. ճիշդ ութ օրէ ի վեր չեմ տեսած զինքը։ Ձեմ գիտեր թէ Բարի՞զ է թէ ոչ, բայց ամէն պարագայի մէջ կրնամ հաւաստել ձեզ թէ իմ տունս չէ։

Էլէն անոր երեսը նայեցաւ խիղախաբար.

—Ո՞վ կը խաբէ զիս, անծանօթ թղթակի՞ցս եթէ ոչ դուք։

—Ե՞ս, գոչեց Թողիա այնպիսի անկեղծ չեշտով մը որուն անհնարին էր անձնատուր չըլլալ, զձե՞զ խաբեմ, ինչ նպատակաւ և ինչ չահու համար։

Եւ մինչ Էլէն պատասխան չէր տար.

—Հոս ձեր տանը մէջ համարեցէք զձեզ, Տիկին, կրկնեց երիտասարդն ակնածու անխռովութեամբ մը։ Զանգակը զարկէք, կանչեցէք ամէն անոնք որք իմ չուրջս կը բնակին այս տան մէջ, հարցաքննեցէ՛ք զանոնք։ Թերեւս սպասաւորներուս խօսքին աւելի դիւրաւ պիտի հաւատաք քան իմ խօսքիս։

Էլէն նստաւ այն աթոռին վրայ զոր Թողիա մատուցած էր իրեն, և խուլ ձայնով մը ըսաւ.

—Ներեցէք ինձ... ո՛րքան դժբաղդ եմ։

Թողիա խոնարհեցաւ կարծես անոր ոտքերուն առջեւ ծնրադրելու համար։ Էլէն չարժմամբ մը կեցուց զայն և չնչառութիւնը դժուարութեամբ վերստանալով, ըսաւ.

—Բոլոր ճշմարտութիւնն յայտնեցէք ինձ։ Չեմ գիտեր թէ ինչ բան կը պատրաստուի իմ չուրջս, բայց, հակառակ ընդդիմութեանս, կ'զգամ թէ դէպ ի անդունդ մը կ'առաջնորդուիմ... Թերեւս անկեղծ խորհուրդ մը, ուղղամիտ խորհուրդ մը բաւական պիտի ըլլայ զիս վտանգէն զգուշացնելու... կ'աղաչեմ ձեզ, խնդիր մը սովրեցուցէք ինձ, օգնեցէք ինձ։

Թողիա գլուխը ցնցեց, յետոյ զատնութեամբ.

—Իմ պարտականութիւնս է օգնել ձեզ անոր դէմ զր ձեր ճշմարիտ պաշտպանն ըլլալու էր։ Ինչ գեր կը պահանջէք ինձ որ կատարեմ։

—Այնպիսի դեր մը որուն կարող գտած եմ զձեզ, իր սրտին ցաւերն ու ոխերը լռելեն մոռնալու չափ վեհանձն մարդու մը դերը։

—Այդքան բարեսիրտ մի՛ կարծէք զիս, ըսաւ Տէօս տառապեցաւ, չատ մտածեցի և անձնասիրական մեծամեծ պատրանքներ կրեցի։ Եթէ վրաս յոյս դրած էք թէ վիպական անձնուրացութիւն մը ցոյց պիտի տամ, փարատեցէք ձեր պատրանքն... Իմ հաշուոյս համար դժբաղդ եղած եմ, չեմ ուզեր ուրիշներուն հաշուոյն համար ալ դժբաղդ ըլլալ։

Էլէն մտատանջութիւն մը զգաց, բայց զսպեց զայն, և ծիծաղուն կերպարանք մը կեղծելով, ըսաւ.

—Մի՛ զրպարտէք զձեզ։ Անհրկեայ եմ թէ զիս վշտէ մ'ազատելու համար, մեծամեծ զոհողութիւններ ընելու պատրաստ էք։

Թողիա, խորամանկութեան աչքով, անոր երեսը նայեցաւ, և սիրավառ չեշտով մը յարեց.

—Ո՛հ, ո՛րչափ քաջ գիտէք ձեր իմ վրայ ունեցած ազդեցութիւնն... Ճշմարիտ է, ա՛յնքան՝ վսը սիրեմ զձեզ, որ կեանքս կուտամ, եթէ տեսնեմ որ իմ երեսիս կը ժպտիք։

Էլէն իր խօսակցին ողեւորուիլը տեսնելով՝ չարժում մ'ըրաւ՝ ոտք ելնելու համար, բայց որոշած էր տոկալ զայն որ իրեն յայտնէ ինչ որ կը բզզկճար պիտի ըսել, ուստի փորձեց կասեցնել անոր խանդավառութիւնն և աւելի պաղարիւնութեան հրաւիրել զայն։

—Ձեր կեանքը չեմ խնդրեր, կրկնեց թեթեւ ձայնով մը. այլ միայն կը խնդրեմ որ իմացնէք ինձ թէ ո՞ւր է ամուսինս։

—Ո՞ւր կրնայ ըլլալ, եթէ ոչ Տիկին Օլիֆոնի տունը...

Էլէն տժգունեցաւ, և ջղային սարսուռ մը չարժեց իր բերանը, բայց չը վհատեցաւ։

—Լաւ ուրեմն, բերել տուէք զինքը։

—Ի՞նչ բանի օգուտ պիտի ունենայ։

—Անով պիտի ապացուցանէք թէ ինձ հաճելի ըլլալու կը բաղձաք։

Այս բառերն արտասանեց քննողական վայելչութեամբ մը։ Կ'ուզէր հրապուրել և հաճեցնել զայն, որ Լուիին բերել տայ։ Բաւ որում Թողիա պատրաստ կը մնար մատնել Էլէն ծրգաւ անոր երեսին, ձեռքերը միացնելով՝ կարծես աղաչելու համար։

—Միթէ ընդունա՞յն պիտի դիմեմ ձեզ։

Թողիա բաժնուեցաւ վանդակէն ուրուն կրթնած էր, գեղատոն կնոջ մօտեցաւ և սառուցեալ ձայնով մ'ըսաւ.

—Օ՛ն, Տիկին, աւելի երկար մի՛ փորձէք խաբել զիս։ Իմ առջեւս անձնատուր կ'ըլլաք ա՛յնպիսի պայմաններու որք խորշում կ'ազդեն ձեզ և ի խոր կը խոցեն զիս։ Դուք կը յաւակնիք իբրեւ միութեան գիծ մը գործածել զիս ձեր ամուսնոյն և ձեր միջեւ... Բայց ձեր խաղցած խաղը կը հասկնամ, և անարժան կը գտնեմ զայն թէ՛ ձեզ և թէ՛ ինձ։

Էլէնի սիրտը ձմլեցաւ. իր անձէն ամչցաւ։ Թողիա մէկ բառով դիմակազերծ չէ՞ր ըրած զինքն։ Իր չահադիտութեան ծառայեցնելով այս վարքուն սէրը, որ կը պաշտէր զինքն, ձանչցած և դրեթէ արտօնած չէ՞ր ըլլար այդ սէրն։ Հառաչանք մ'արձակեց և տխուր ձայնով մը մրմնջեց.

—Ո՛հ, ծառայած իմ, հիմակ ինչ բան կրնամ յուսալ։

—Ըսէք ձեզ ճշմարտութիւնն, ո՛րքան դժնդակ ըլլայ... ո՛հ, կեցէք, ըսաւ Թողիա, տեսնելով որ Էլէն ոտք կ'ելլէր անհամբեր, քիչ մ'առաջ կը հարցնէիք, հիմա լռել կը վախնա՞ք։

Էլէն գլուխը վեր առաւ գոռոզութեամբ։

—Ո՛չ, ըսաւ։ Խօսեցէք, մտիկ կ'ընեմ ձեզ։

—Ի՞նչպէս իմացաք որ ձեր ամուսինն իմ տունս պիտի գտնէք։

—Անստորագիր տոմսակ մը իմացայ. անոր մէջ աւելցուած էր. վաղը պիտի մեկնի անոր հետ զոր գիտէք...

—Լաւ. մինչեւ այն ժամուն որ դուք այդ դեկոյցը կ'ընդունէիք, ես ալ տունէս դուրս չելնելու կը հրաւիրուէի։

—Ուրեմն ծուղա՞կ մը կը լարէի՞ն, հարցուց Էլէն, կասկածոտ ակնարկ մը նետելով Թողիայի վրայ։

—Թէ՛ ձեզ և թէ՛ ինձ։

—Բայց ո՞վ էր լարողը։

—Ո՞վ. եթէ ոչ այն կինն որ չահ ունի և որ հաճոյք պիտի զգար ի կորուստ մատնելով զձեզ։

—Տիկին Օլիֆո՞նն։

—Այո՛, Տիկին Օլիֆոնն։

Հեգնամայլեակ ձայնով մը յարեց.

—Ո՞վ գիտէ. Թերեւս ուրիշ մը...

Էլէնի աչքերը սեւեռեցան, և անձկութեննէն գոցահար, հարցուց.

—Եւ որո՞ւ վրայ կը կասկածիք։ Որո՞ւ անունը չէք համարձակիր տալ։ Անհաւատարմութիւնը չա՞փ գարշելի է, վերջապէս, ո՞վ է։

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՓՈՉԱՃԵԱՆ